

ความรู้คือ ประทับใจ

ISSN 0125-8583 ฉบับที่ ๔ / ๕๐



..ชาติไทยเรา
มีภาษาของเราใช้เอง
เป็นสื่ออันประเสริฐอยู่แล้ว
เป็นมรดกอันมีค่าตกทอดมาถึง
เราทุกคน จึงเป็นหน้าที่
ต้องรักษาไว้..

ตอนหนึ่งของพระบรมราโชวาท
ประทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๐๒

โดยเสด็จพระราชนิยม ในหลวงทรงห่วงใย การใช้ภาษาไทย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตรเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขแก่ปวงพสกนิกรไทยดังเป็นที่ประจักษ์ทั่วไป แม้พระองค์ประสูติ ณ ต่างประเทศ แต่เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ไทยก็เอาพระทัยใส่และทรงห่วงใยการใช้ภาษาไทยเป็นอย่างยิ่งนัก เพราะภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสิ่งแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาตน ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้เจริญมั่นคงทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติวัฒนธรรมของชาติที่สำคัญประการหนึ่งที่คนไทยทุกคนพึงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างถูกต้อง และทะนุบำรุงส่งเสริมให้เจริญงอกงาม

รองศาสตราจารย์นันทา บุณย์กิตติ



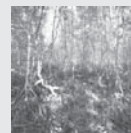
ปก : อ่าวคุ้งกระเบน
ภาพ : อรุณ เพิ่มขุนโสภณ

ก
ศ

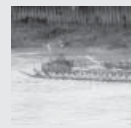
โดยเสด็จพระราชนิยม
ในหลวงทรงห่วงใย
การใช้ภาษาไทย ๒



หวอกลางวัน..
แกมระเบิดสะพาน ๖



๘๐ ฝ่าย ๘๐ พรรษา
คืนชีวิต คืนความ
ชุ่มชื้นสู่ป่า ๑๐



ขึ้นโขงชิงธง ๒๐



ประเพณีตรุษจีน ๒๖

ปกิณกะพลังงาน ๓๒

ประทีปปริทรรศน์ ๓๔

แดเนียล อี. โลอันส์

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ

มงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล

กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์

กิตติยาดี นิลวรรณ

ผู้จัดการสื่อสารสัมพันธ์

วาสนา ประสิทธิ์จตุระกุล

บรรณาธิการ

โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๓๗๔

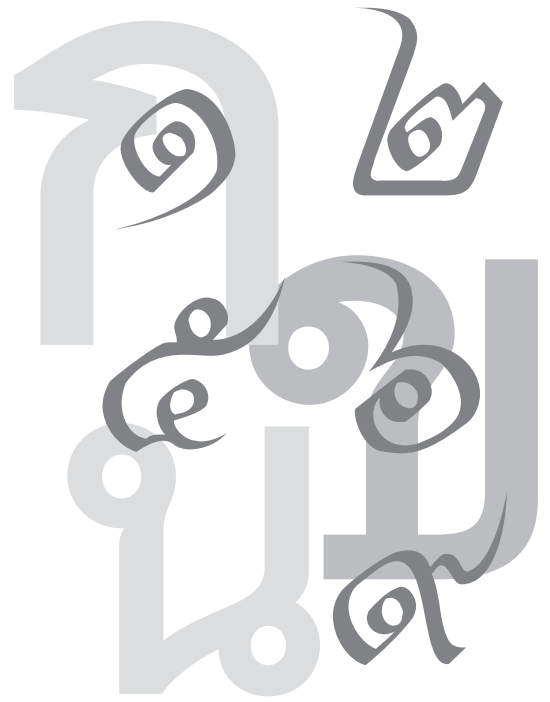
e-mail : th-vnt@exxonmobil.com

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔

ต.ป.ณ. ๑๘๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐

www.exxonmobil.co.th



พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ที่จะรักษาภาษาไทยไว้ให้ถูกต้อง ดังพระบรมราโชวาทที่พระองค์ประทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๐๒ มีข้อความทรงฝากนิสิต บัณฑิต และคณาจารย์ให้ช่วยกันส่งเสริมและรักษาภาษาไทยตอนหนึ่งดังนี้

"... ขอแสดงความหวังว่า แต่ละท่าน จะใช้ความรู้ที่ได้มาให้เป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองของเรา... เมื่อมาคำนึงถึงวิธีจะนำเอาวิชาความรู้ไปใช้ประโยชน์จะต้องอาศัยสิ่งใดบ้างแล้ว ก็เห็นว่าสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ ภาษา ...

"ปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ได้มีการใช้ถ้อยคำออกจะฟุ่มเฟือยและไม่ตรงกับความหมาย อันแท้จริงอยู่เนืองๆ ทั้งออกเสียงก็ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถ้าปล่อยให้เป็นดังนี้ ภาษาของเราจะมีแต่จะทรุดโทรม ชาดไทยเรามีภาษาของเราใช้เอง เป็นสิ่งอันประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกอันมีค่าตกทอดมาถึงเราทุกคน จึงเป็นหน้าที่ที่ต้องรักษาไว้ ฉะนั้นจึงขอให้บรรดานิสิตและบัณฑิต ตลอดจนครูบาอาจารย์ได้ช่วยกันส่งเสริมและรักษาภาษา ซึ่งเป็นอุปกรณ์และหลักประกันเพื่อความเจริญของประเทศชาติ"

เรื่องการใช้คำราชาศัพท์ผิดในปัจจุบันเป็นสิ่งซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้น หรือถ้าหากจะพึงเกิดขึ้นก็ควรจะให้มีน้อยที่สุดด้วยเหตุผลที่ว่า คนไทยทุกคนชอบพูดว่าตน "รักในหลวง" ตามหลักเมื่อเรารักใครเราก็มักรารณนาจะทำสิ่งที่ดีที่สุดในนั้นแน่นอน ดังนั้นเมื่อเราจะต้องพูดถึงในหลวง ย่อมทราบดีอยู่ว่า ภาษาที่เหมาะสมคือคำราชาศัพท์ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนต้องศึกษาให้รู้และใช้ได้อย่างถูกต้อง ไม่ละเลยหรือทำหลงลืม หรือแม้จะออกตัวว่าตื้นตื้นก็ไม่บังควร อย่างน้อยควรแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องให้สมกับวาจาที่เปล่งออกมาว่า "รักในหลวง"

ขอยกตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์ที่ได้ฟังจากรายการถ่ายทอดทางสถานีโทรทัศน์ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ โฆษกผู้ดำเนินรายการถ่ายทอดรายงานผู้ฟังทางบ้านว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปยังพระแท่นทรงกราบ..." ที่ถูกต้องควรรายงานว่า "ทรงพระดำเนิน..." เพราะตามภาพที่เห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้เดินทางไปมายังพระแท่นทรงกราบโดยยานพาหนะ โดยกระบวนแห่ตามโบราณราชประเพณีหรือเดินไปตามลาดพระบาท จึงไม่ควรใช้ "เสด็จพระราชดำเนิน"

อีกครั้งหนึ่งฟังรายการทางวิทยุกระจายเสียงสถานีหนึ่ง เป็นการเล่าถึงเจ้านายพระองค์หนึ่งว่า "พระองค์ทรงดู แต่ไม่ทรงกริ้ว ทรงตรัส..." ทั้งคำว่า "กริ้ว" และ "ตรัส" เป็นคำราชาศัพท์อยู่แล้ว "กริ้ว" หมายความว่า "โกรธ" ส่วน "ตรัส" หมายความว่า "พูด" ซึ่งตรงกับราชาศัพท์อีกคำหนึ่งว่า "รับสั่ง" เมื่อคำทั้งสามที่กล่าวแล้วเป็นคำกริยาราชศัพท์สำหรับพระราชและเจ้านายอยู่แล้ว จึงใช้ "ทรง" นำหน้ากริยาที่เป็นราชาศัพท์ไม่ได้เป็นอันขาด

อีกคำหนึ่งที่ระยะนี้มักได้ยินอยู่บ่อยๆ คือ "ต่อหน้าพระพักตร์" ที่ถูกต้องคือ "เฉพาะพระพักตร์" "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระประชวร" ต้องใช้ว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระประชวร" แต่ "เจ้านายประชวร" ไม่ใช่ "ทรงประชวร" เพราะ "ประชวร" เป็นคำกริยาที่เป็นราชาศัพท์ฯ ย่อมใช้ "ทรง" นำหน้าไม่ได้ดังอธิบายแล้ว เช่นเดียวกับ "ทรงโปรดมากเป็นพิเศษ" หรือ "ทรงเสด็จไปยังลานอนเนกประสงค์" ย่อมไม่ถูกต้องเพราะ "โปรด" และ "เสด็จ" เป็นคำกริยาราชศัพท์ และที่นิยมใช้อีกคำหนึ่งคือ "ถวายจงรักภักดี" ต้องนึกอยู่เสมอว่า "ความจงรักภักดี" นำไปถวายไม่ได้ หากแต่แสดงได้ จึงควรพูดว่า "แสดงความจงรักภักดี" ดังนั้นควรรอบคอบเสมอก่อนพูดหรือเขียนทุกครั้ง

เรื่องการใช้คำลักษณะนามเท่าที่สังเกตเห็นในปัจจุบันมักใช้ "อัน" หรือ "ตัว" กันเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้นว่า "ถวายตาลปัตรอันหนึ่ง" หรือ "คอมพิวเตอร์ตัวนี้" และ "เครื่อง

มือตัวนี้" ซึ่งที่ถูกต้องแล้ว ลักษณะนามของตาลปัตรคือ "เล่ม" ของคอมพิวเตอร์คือ "เครื่อง" และของเครื่องมือมีหลายคำ ได้แก่ "ชิ้น อัน ชุด ชนิด อย่าง" ส่วนคำนามที่เป็นคำราชาศัพท์ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะนามเป็น "องค์" ยกเว้นที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ฉลองพระเนตร ลักษณะนามคือ "องค์" ส่วนฉลองพระบาท หรือรองพระบาท ลักษณะนามคือ "ข้าง องค์ หรือคู่" ดังนั้นเป็นต้น ทั้งนี้หากสงสัยควรสนใจศึกษา "ลักษณะนามฉบับราชบัณฑิตยสถาน" จะได้ไม่ใช่ลักษณะนามผิดอีกต่อไป

เรื่องการออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี หรือการออกเสียงไม่ถูกต้องไม่ชัดเจนที่มีปัญหาภาคคือปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ให้ชัดเจนถูกต้อง เช่น ขวนขวาย ควรออกเสียงว่า ขวนขวาย แต่คนส่วนใหญ่มักออกเสียงคำแรกผิดเป็น ขวนขวาย พยัญชนะต้น ข สระอ้วน สะกด อย่างเดียวกับคำว่า "ชวน" หรือออกเสียง คำว่า "ความ" เป็น "ฟาม" ออกเสียง "ร" เป็น "ล" เช่น "รัก" เป็น "ลัก" หรือออกเสียงพยัญชนะ จ ฉ ช ฎ ฐ ศ ษ ส เป็นอย่างภาษาต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้เป็นการอ่านออกเสียงผิด เช่น อ่าน "สารสนเทศ" เป็น "สานสนเทศ" แทนที่จะเป็น "สาระสนเทศ" หรืออ่าน "ทิตานุทิศประโยชน์" เป็น "ทิตานุทิศประโยชน์" แทนที่จะเป็น "ทิตานุทิศประโยชน์" เป็นต้น หรืออ่านอำเภ



เสนา เป็นอำเภอสะเทนา วัดมเหยงค์เป็นวัดมเหยง หากไม่แน่ใจควรไต่ถามคนในท้องถิ่นเสียก่อน จะได้ไม่อ่านผิดอีกในโอกาสต่อไป

ที่น่าเป็นห่วงอีกประการหนึ่งคือ การใช้คำตามความเคยชิน เคยใช้มาอย่างไรก็ใช้ไปอย่างนั้นโดยไม่ยอมศึกษาว่าคำที่ถูกต้องคืออะไร เช่น คำว่า "ฉาบปกิจ" หมายถึงการเผาศพ จึงต้องมี "ศพ" ต่อท้าย "ลูกหลานเหลนโหล่น" คำว่า "โหล่น" หมายความว่า "ลูกหลานเหลนลือลือลือ" อธิบายได้ว่า ลือเป็นลูกของเหลน ลือเป็นลูกของลือ และเป็นหลานของเหลน ส่วนลือเป็นลูกของลือ "แบบฟอร์ม" ยังใช้กันอยู่ทั่วไป ทั้งๆ ที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฯ กำหนดให้ใช้ว่า "แบบพิมพ์" แม้กระทั่งคำว่า "เซ็นต์" อันหมายถึงลงลายมือชื่อมาจากคำภาษาอังกฤษว่า "sign" ซึ่งไม่ปรากฏตัว "t" จึงต้องมี "ต์" ตามหลักการถอดศัพท์ คำว่า "กษัตรา" มักเขียนกันผิดเป็น "กษัตรา" หรือพูดด้วยความเคยชินว่า " همین พุ่งด้วยกลืนสุรา" ที่ถูกต้องควรพูดว่า "กลืนสุรา همین คลึงแต่ กลืนดอกไม้หอมพุ่ง" เป็นต้น

มีคนไทยจำนวนไม่น้อยที่ยังมีความบกพร่องด้านการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง แม้คำนั้นจะเป็นคำง่ายๆ ที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันก็ตาม ได้แก่คำว่า ซ่าหริ่ม ลอดช่อง ลำไย สับปะรด อะไหล่รถ ดังปรากฏมีผู้เขียนดังนี้ สลิม รอดช่อง ลำไย สับรส

อะหลัยรถ เป็นต้น ปัจจุบันที่เห็นใช้ผิดกันทั่วประเทศคือคำว่า "ให้กับ" ที่ถูกต้องคือ "ให้แก่" หรือ "ถวายแด่" หมายความว่า ถ้าเป็นคนระดับเดียวกันหรืออ่อนกว่ากันใช้บุพบท "แก่" แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่กว่ากัน เป็นพระสงฆ์หรือเจ้านายใช้บุพบท "แด่" คำสุดท้ายที่จะพูดถึงในที่นี้คือคำว่า "ปีติ" ซึ่งคนส่วนใหญ่เข้าใจผิดโดยมักจะพูดหรือเขียนว่า "สองปีนี้เป็นปีมหาปีติของพลกนิกรไทย" หรือ "เป็นวันแห่งความปีติยินดี"

ถ้าพวกเราทุกคนพูดว่า "รักในหลวง" ควรโดยเสด็จพระองค์พูด อ่านหรือเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง โดยเฉพาะตัวเลขไทยควรเขียนให้คล่อง ไม่ควรคิดคำใหม่มาใช้ เช่น เด็กวัยรุ่นที่นิยมพูดกันว่า "แอ็บแบ้ว" ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิอธิบายว่ามาจากคำ "abnormal" ตัดมาเฉพาะคำส่วนหน้า "ab" แล้วนำมาผสมกับคำหลังของคำว่า "บ้องแบ้ว" เป็น "แอ็บแบ้ว" ถ้าถามเด็กวัยรุ่นอาจจะตอบว่ามาจาก "แอบ" ธรรมชาติสามัญนี้เองแล้วผันเสียงให้สมกับวัยรุ่นยุคนี้ที่มักเปล่งเสียงถ้อยคำออกเป็นเสียงสูงเสมอ จาก "แอบ" จึงกลายเป็น "แอ็บ" หมายถึงทำตัวให้ดูน่ารักและดูอ่อนวัยกว่าความเป็นจริง หรือพูดว่า "เบเบ" มาจาก "baby" "ฟอฟอ" มาจาก "floor floor" โดยออกเสียงคำควบกล้ำ "ล" ไม่ได้ ซึ่งหมายถึงง่ายๆ หรืออย่างสบายๆ นั่นเอง เช่นนี้กลายเป็นสนับสนุนการใช้คำฟุ่มเฟือย แต่ไม่ส่งเสริมให้รักษาภาษาตามพระราชประสงค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงใคร่ขอเชิญชวนพวกเราทุกคนให้หันมาเอาใจใส่ภาษาไทยและตั้งใจใช้ให้ถูกต้องตลอดไปโดยดำเนินตามรอยพระยุคลบาทโดยเสด็จพระราชนิยมเพื่อช่วยกันรักษาภาษาไทยให้ดำรงอยู่อย่างถูกต้องและส่งเสริมให้เจริญงอกงามเป็นสมบัติวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติสืบไป

เนื่องในโอกาสปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พลกนิกรไทยทั้งปวงต่างล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบรมมหาราชเจ้าของชาวไทยเป็นล้นพ้น ใครขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาขออัญเชิญ

An act to honor HM the King: Correctly use the Thai language

His Majesty King Bhumibol has urged Thais in many occasions to use the Thai language correctly, as it is one of the nation's significant cultural heritages. The Thai people's love for His Majesty King Bhumibol is unquestionable. We should therefore try our best to speak and write the Thai language correctly.

คุณพระศรีรัตนตรัย และพระสยามเทวาธิราช ผู้ทรงทิพยอำนาจฤทธิอำนาจ จงพร้อมกันอภิบาลบันดาลดลประสิทธิ์ศุภพรชัยแด่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทให้ทรงนิราศสรรพภัยพยาธิทุกข์ เสวยไอศวรรยสุขที่มายุชนมสวัสดิ์สถิต พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช และพระราชธิดาทุกพระองค์ ประทับเป็นหลักรวมใจของพลกนิกรไทยตราบจิรัฎฐิตกาล เทอญ ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

นันทา ขุนภักดี

อดีตรองศาสตราจารย์ระดับ ๙ ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจุบันข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เคยได้รับเชิญจาก บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ให้เป็นบรรณาธิการและผู้แต่งคำประพันธ์ร้อยกรอง โครงการจัดทำหนังสือ "ของดีร้อยสิ่งมิ่งเมืองไทย"





ทวอ



ป
 อดีถึงเหตุการณ์ระหว่างสงคราม
 โลกครั้งที่สองที่ผ่านมานานแล้วนั้น
 เมืองไทยได้ร่วมทำสงครามเป็นพันธมิตร
 กับญี่ปุ่น (ไทยถูกบังคับ) ในปี
 พุทธศักราช ๒๔๘๔ เมื่อญี่ปุ่นได้ยกพลเข้า
 ประเทศไทยเมื่อวันที่ ๘
 ธันวาคม ทำให้ประเทศ
 ไทยโดนทิ้งระเบิดจากฝ่าย
 สัมพันธมิตร มีอเมริกาและ
 อังกฤษเป็นแกนนำใหญ่ ได้
 ส่งเครื่องบินชนิดสองเครื่องยนต์
 มาปล่อยระเบิดในเช้ามีด
 ต้นเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕
 เป็นเครื่องบินทิ้งระเบิดมีชื่อว่า
 บริชตอล เบลเฮล์ม นักบินที่บิน
 นั้นเป็นนักบินส่งของของบริษัท
 เค.แอล.เอ็ม. (Royal Dutch Air
 Line) เป็นสัญชาติฮอลันดา เคยบิน

บบ ถูกระเบิดทำลาย
 หลังสถานีรถไฟหัวลำโพง
 ล่าง ถูกทิ้งระเบิดทำลาย
 แถวสะพานพวงค์

กลางวัน.. เกมระเบิดสะพาน

ปฐมรัตน์

เข้ามาเป็นประจำเลยจำทางได้ดี สามารถบินเล็ดลอดเข้ามาโดยไม่มีสัญญาณภัยทางอากาศ เมื่อถึงระเบิดแล้วจึงมีสัญญาณ "หวอ" แฉกขึ้นภายหลัง เสียงหวนนี้ คือเสียงไซเรนที่เคยได้ยินกันทุกวันนี้ ตอนนั้นยังไม่มีใครเคยลี้ภัยทางอากาศจึงไม่ค่อยกลัว ผู้เขียนยังเดินออกไปสังเกตเหตุการณ์ตามถนนเลย ต่อมาภายหลัง มาเยี่ยมอีกครั้งในคืนวันเสาร์ที่ ๒๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๕ วันนั้นนักบินชะตาขาดบินเปิดไฟมาชะด้วยเพราะได้ใจ คิดว่าเราจะไม่มีปืน ป.ต.อ. หรือเครื่องบินขับไล่ต่อสู้ เลยถูกยิงตก (บางท่านบอก เครื่องบินขัดข้องใบพัดไม่ทำงาน) ผู้คนฮือฮากันว่ามีลูกนกวิไทยยิงตกคือเรือรบหลวงช้าง ซึ่งจอดทอดสมออยู่ที่ท่าน้ำด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาตรงข้ามวัดราชาธิวาสนี้เอง เมื่อเครื่องบินโดน ป.ต.อ. ของเรือรบหลวงช้างยิงโดนกลางลำไฟลุกไหม้เครื่องบินตกลงไปทางฝั่งธนบุรีในสวนวัดบางสะแกนอก ตลาดพลู

จุดที่โดนลูกระเบิดในครั้งนี้คือ ริมคลองติดทางเดินรถรางสายปากน้ำ ติดถนนพระราม ๔ เข้าใจว่านักบินตั้งใจหยอดลูกระเบิดใส่สถานีรถไฟหัวลำโพง จำได้แม่นเพราะบินมาแล้วเป็นประจำ แต่หลุดเข้าคลองโดนเรือโม่ประจักษ์ (เอี่ยมจิ้น) ที่ใช้บรรทุกของจอดอยู่ ถูกพวกลูกเรือตายไปหลายคน

คืนวันที่เครื่องบินทิ้งระเบิดถูกยิงตกเป็นคืนวันเสาร์ที่ ๒๔ มกราคม รุ่งขึ้นรัฐบาลไทยได้ประกาศสถานการณ์สงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ผู้ที่เข้าไปดูเครื่องบินตกครั้งนี้ ต้องบุกเข้าไปในสวนลึกที่ตลาดพลู ฝั่งธนบุรี

ศัพท์ที่เรียกว่า "หวอ" นี้ เป็นของนักเขียนสมัยนั้น มีนามปากกาว่า "สมัคคีชัย" เขียนบทความการทิ้งระเบิดของฝ่ายข้าศึกว่า อ้าย "หวอ" เลยมีผู้เรียกคำ "หวอ" นี้ติดปากกันไปเลย ผู้คนสมัยนั้นต่างหลบหวอเรียกว่า "อพยพ" กันตามสวนในต่างจังหวัดกันแทบทั้งนั้นตัวผู้เขียนเองอยู่โยงเฝ้าบ้านกัน ๒-๓ คน ให้คนแก่ เด็ก และผู้หญิงอพยพไปอยู่ที่คลองจระเข้ใหญ่ใกล้แปดริ้วนั้นเลย การอพยพจากกรุงเทพฯ ไปครั้งนั้นทำให้ผู้คนเหลือน้อยลงไปมาก ต่างคนต่างหนีเอาตัวรอดกันตามถนัด แตรไซเรน ได้ติดตั้งอยู่ทั่วทุกมุมในกรุงเทพฯ อาทิ บนภูเขาทอง วัดสระเกศ กรมไปรษณีย์โทรเลขบางรัก แลวอาคารถนนสีลม อาคารเชิงสะพานหัวช้าง พญาไท มีกระจายอยู่ทั่วไปตามจุดต่างๆ ทางทหารได้นำไฟฉายดวงใหญ่ ของกรมต่อสู้อากาศยานทำการฉายไฟค้นหาเมื่อเครื่องบินมา พอเครื่องบินญี่ปุ่นขึ้นไปต่อสู้อากาศยานปืนฝ่ายตรงข้ามยิง พักเดียวบินหนีไปเลย อาวุธประจำเครื่องบินต่างชั้นกันมาก มีการทิ้งระเบิดทำลายและระเบิดเพลิงทั้งโดนที่ไหนจะมีแสงไฟไหม้ตามทุกที่ คืนไหนเดือนหงายต้องระวังตัวหาที่นอนในสวนลึกๆ

หวอกลางวัน

หวอกลางวันเกิดขึ้นในวันจันทร์ที่ ๕ มิถุนายน ผู้เขียนได้ไปดูหนังที่โรงหนังโอเดียน ซึ่งดูเหมือนจะฉายหนังฝรั่งสลับเรื่อง "บุณธัมภ์" (เขียนแบบเปลี่ยนแปลงภาษาไทย) จึงรู้เหตุการณ์ได้ดี ตอน ๑๐ โมงเช้า มีเสียงระเบิดทิ้งมาจากเครื่องบินก่อน ถึงได้ยินเสียงหวอสัญญาณภัยทางอากาศดังขึ้นภายหลัง บนท้องฟ้ามีไฟลุกไหม้เป็นลึดำมืดไปเลยสถานที่โดนระเบิดครั้งนี้คือถนนพาหุรัดแถวบ้านหม้อ หลังร้านหนังสือ "กรุงเทพบรรณาการ" ของท่านเจ้าคุณนิพนธ์ อยู่ที่สี่กั๊กพระยาครี เข้าใจว่าทิ้งระเบิดโรงไฟฟ้าวัดเลียบ แต่พลาดไปโดนสถานที่ใกล้เคียงรับเคราะห์ไปแทน

เหตุการณ์ครั้งนี้ ทำให้ผู้คนแตกตื่นกันมาก นึกไม่ถึงว่าจะมีภัยทางอากาศตอนกลางวันสักๆ ทั้งยังทิ้งระเบิดหย่อนมาก่อนได้ยินเสียงหวออีก ชาวกรุงสมัยนั้นโจษจันกันไปนานทีเดียวนับว่าเป็นการเริ่มต้นของหวอกลางวันก็ว่าได้ ภายหลังก็มีหวอกลางวันตามมาบ่อยๆ แถบบอกให้รู้โดยตอนประมาณ ๑๐ โมงเช้า จะมีเครื่องบินประมาณ ๔-๕ ลำ บินเวียนวนบนท้องฟ้า แถบมีการตีเส้นควันสีขาวๆ เป็นวงกลม ถ้าควันขาวลอยอยู่บนท้องฟ้าย่านถนนไหนคอยระวังให้ดี ลักครู่จะมีเครื่องบินทิ้งระเบิด บี.๒๔ มาโปรยลูกระเบิดให้บรรดาชาวกรุงเป็นของขวัญ การทิ้งระเบิดกลางวันมีเหตุการณ์น่าสะพรึงกลัวคือ ทิ้งระเบิดบริเวณสถานีรถไฟบางกอกน้อย สถานีรถไฟกรุงเทพฯ แลวริมคลองผดุงกรุงเกษม แถวสะพานนพวงศ์ ภายในสวนมะลิข้างวัดเทพศิรินทร์ แม้แต่สะพานพุทธก็ยิงโดนแต่ไม่จ้งเพียงแต่ทรุดๆ ไปเท่านั้น ไปลงวัดเลียบ (วัดราชบูรณะ) เสียเรียบไปเลย โบสถ์ชำรุดต้องซ่อมแซมกันใหญ่โต เพราะอยู่ติดกับโรงไฟฟ้าวัดเลียบนั่นเอง

การทิ้งระเบิดของฝ่ายข้าศึกในตอนกลางคืนภายหลังมีการทิ้งเป็นจุดๆ ตามคำแนะนำของฝ่ายเสรีไทยในประเทศ เลือกทิ้งตามจุดยุทธศาสตร์ใหญ่ๆ เช่น สะพานข้ามแม่น้ำ ทางรถไฟ ค่ายของฝ่ายญี่ปุ่นที่มีคลังน้ำมันและอาวุธ ฉะนั้น เครื่องบินจึงเลือกบินมาทิ้งระเบิดอย่างเป็นระเบียบ ไม่ปะปะเหมือนอย่างครั้งแรกๆ เพราะเกรงจะไปโดนบ้านช่องของราษฎรที่อยู่ใกล้เคียง เช่น เมื่อครั้งที่ระเบิดสถานีรถไฟบางกอกน้อย ทิ้งตรงทางรถไฟหลังสถานีรถไฟหัวลำโพง แถวสะพานนพวงศ์ตามที่เล่ามาแล้ว

จะขอเล่าถึงการทิ้งระเบิดที่สะพานพระราม ๖ เพราะบรรดาสะพานข้ามแม่น้ำสำคัญหลายสะพานที่ให้รถไฟผ่านโดนทิ้งระเบิดมาก่อน เรียกว่าคอยตะล่อมให้ทางกรุงเทพฯ ขาดการติดต่อ ทำให้กำลังฝ่ายญี่ปุ่นไม่สามารถบรรทุกรถไฟข้ามไปได้ ต้องลำเลียงถ่ายเทข้ามฟากอีกที และหากลำเลียงข้ามฟากที่ใดเหมือนทางเครื่องบินรู้ บินมาทำลายทุกครั้งที่ไป

ขออธิบายถึงเรื่องสะพานพระราม ๖ ให้ผู้อ่านทราบเสียก่อน สะพานพระราม ๖ นี้เป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ที่ตำบลบางซ่ง เชื่อมระหว่างฝั่งพระนครกับธนบุรี ให้รถไฟแล่นข้ามแม่น้ำไปทางตำบลบางบำหรุจนถึงสถานีตลิ่งชันแล้วแล่นต่อไปทางปักษ์ใต้ ซึ่งแต่เดิมต้องลงเรือข้ามฟากแม่น้ำไปขึ้นรถไฟที่สถานีบางกอกน้อย ทำให้ไม่สะดวกเพราะรถไฟแล่นข้ามแม่น้ำไม่ได้ ในคราวหลัง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงดำริให้สร้างสะพานพระราม ๖ นี้ขึ้น(มาสร้างแล้วเสร็จในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว) เป็นสะพานโครงเหล็กทั้งหมด ส่วนเสาตอหม้อเป็นคอนกรีต เป็นสะพานสำหรับให้ขบวนรถไฟสายจากสถานีหัวลำโพงแล่นข้ามแม่น้ำไปเท่านั้น ด้านซ้ายมือมีทางเดินสำหรับคนเดินเท้าข้ามไปได้ พอถูกระเบิดทางเครื่องบินจึงทรุดลงทางการญี่ปุ่นและไทยจึงซ่อมใช้ชั่วคราวภายหลังมาโดนระเบิดแบบเวียนเทียนหลาย



บน สะพานพระราม ๖ ถูกทิ้งระเบิดทำลายในตอนกลางวัน
ล่าง ไปสการ์ตสะพานพระราม ๖

คุณเจริญ มหาวัจน์ วิศวกรนายช่างใหญ่
การรถไฟแห่งประเทศไทย
ผู้อำนวยการซ่อมสะพานพระราม ๖

สิบครั้งเข้าถูกอย่างจังเบอร์ทำให้ตัวสะพานขาดจากกันจึงใช้การไม่ได้ ทำการซ่อมแซมให้ใช้ได้คงเดิมกินเวลา ๓ ปี กับ ๓ เดือน ใช้เงินค่าซ่อมรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนถึง ๘ ล้านบาท

ที่นี้ขอกล่าวถึงเครื่องบิน บี.๒๔ มาทิ้งระเบิดสะพานพระราม ๖ ขอเล่าตามที่จำ

เอกสารอ้างอิง

- ภาพจากกองจดหมายเหตุแห่งชาติ และจากคุณสร้อย พงษ์สภา หนังสือ ธ.ป.ท.ปริทรรศน์
- บทความของ ดร. ผู้เฒ่า ในหนังสือด้วยตน
- หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณเจริญ มหาวัจน์ โดยความเอื้อเฟื้อของ คุณจรงค์ มหาวัจน์ บุตรสาว

ภาพได้ติดหูติดตา ตอนสายเวลาประมาณ ๑๑ โมง มีหวิดขึ้น พวกเราว่าเครื่องบินมาอีกแล้ว ผู้เขียนกับเพื่อน ๓-๔ คน ได้รับแจ้งว่าเครื่องบินมาทิ้งระเบิดที่สะพานพระราม ๖ พรรถพวกส่งข่าวว่าขึ้นไปดูบนหลังคาตึกธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ ตรงนี้พวกเรานั่งดูการทิ้งระเบิดได้ชัดเจนมาก เวลาลูกระเบิดตกลงถูกพื้นน้ำ น้ำจะกระจายสูงมาก ลึกครู่ก็มีเสียงระเบิดตูมตามมา นั่งดูกันอยู่นานเพราะอยากรู้ เครื่องบินวนเวียนทิ้งระเบิดพุ่งนี้ทิ้งแล้วพุ่งใหม่ก็มาทิ้งอีก ดูแล้วเพลินไปแต่ใจนึกสงสัยสะพานอยู่มาก

ครั้งต่อมา ก็มีหวิดเกิดขึ้นในตอนกลางวันเช่นเคย มีเครื่องบินรูปร่างประหลาดคือเป็นเครื่องบินลำเดียว แต่เป็นรูปสองลำติดกัน (มีสองทาง) ทหารอากาศเรียกว่า

เครื่องบิน Liberator มาตอนกลางวัน ครั้งนี้บินมาทางท้องสนามหลวงและทางเทเวศร์บางขุนพรหม (ตามปุมที่จดไว้) บอกเป็นวันจันทร์ที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๘ เวลาประมาณ ๑๒.๓๐ น. มีหอสัญญาณเตือนภัยดังขึ้นเดี่ยวเดียวได้ยินเสียงเครื่องบินเข้ามาดังมาก (เพราะบินต่ำ) ปรากฏว่าเป็นเครื่องบินชนิดลำตัวคู่ บินมาประมาณ ๙ ลำ ลักกระเดี๋ยวได้ยินเสียงปืน ป.ต.อ. ยิ่งสกดไว้แต่มีเสียงปืนกลยิงลงมาจากเครื่องบินด้วย ต่อมาแลเห็นเครื่องบินอยู่ในระดับต่ำมาก ขนาดเห็นคนโบยบินพลิวเลยด้วย โบยพลิวมี ๓ ชนิด ข้อความในโบยพลิวบอกว่าเราขอสงเคราะห์เป็นของขวัญ ใส่ซองผ้าสีดำนๆ และมีสบู่อัลมอนด์และสบู่แคชเมียร์ก้อนเล็กๆ มาให้ด้วย ในโบยพลิวบอกว่าขอส่งไมตรีจิต

มายังท่านเพื่อรับสิ่งของเอาไว้ใช้ เนื่องจากเกิดขาดแคลนสบู่ในประเทศไทย ก่อนบินกลับได้ยิงปืนกลลงมาด้วย ได้ข่าวว่าทิ้งยาหลงมาหลายสิบล้อมลงท้องสนามหลวง มีการยิงปืนกลต่อสู้ทางท่าช้างวังหลวง เรือดำน้ำยิงต่อสู้ในครั้งนี้ด้วย ตามข่าวรุ่งขึ้นบรรดาหนังสือพิมพ์หลายฉบับลงข่าวพร้อมรูปถ่าย มีทหารออกมารับถุงยาที่ทิ้งลงมาตรงท้องสนามหลวง บรรยายข่าวว่า พวกทหารไทยกำลังฝึกอยู่ที่ท้องสนามหลวง ลักครู่มีเสียงเครื่องบินมาทิ้งร่มบรรจุยาเวชภัณฑ์ลงมา แล้วพวกทหารได้รับนำขึ้นรถไปเก็บไว้ที่กระทรวงกลาโหม ทำให้ฝ่ายญี่ปุ่นสงสัยพฤติกรรมนี้มาก ทำให้ท่านนายกคง อภัยวงศ์ ได้รับคำถากถางจากแม่ทัพใหญ่ของญี่ปุ่นที่ได้รับการปฏิเสธไม่ให้ทางญี่ปุ่นเข้าพบที่ไม่สบายมาก ทางญี่ปุ่นตอบอย่าง

แตกดันว่า ทำไมท่านนายกฯ จึงไม่กินยาที่ทิ้งลงมาที่ท้องสนามหลวงล่ะ จะได้หายไวๆ (ข้อความจากหนังสือพิมพ์)

ขอเล่าพื้นความหลังเรื่องหอกกลางวันอีกครั้งเพื่อเป็นอนุสติว่าเราผ่านความลำบากยากเข็ญในการหลบภัยระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ อย่างไรกันบ้าง การต่อสู้ทางทหารทั้งสองฝ่ายได้ยุติลงเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยการยอมแพ้ของญี่ปุ่นต่อฝ่ายสัมพันธมิตร



The sound of siren

People in Bangkok first experienced the trauma of air raids and sirens during the World War II when the Thai government was forced to join the Axis Powers and allowed the Japanese army to enter the country.

The first air raid by the Allies occurred in Bangkok in early January 1942. After that, the attacks from the air intensified and many people have to take refuge in upcountry. Prateep veteran writer Patoomrat recounts on the experience with the sound of siren.

กมล วิญญรัตน์

เริ่มงานเขียนมาตั้งแต่ศึกษาอยู่ชั้น ม. ๕ ที่โรงเรียนปทุมคงคา แม้จะจบการศึกษาและเข้าทำงานประจำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจนเกษียณอายุ ก็ยังเขียนหนังสือเรื่อยมา โดยใช้นามปากกา ปทุมรัตน์



ผจญภัย ๘๐ พรรษา

คืนชีวิต คืนความชุ่มชื้นสู่ป่า อ่าวคุ้งกระเบน

วิสุทธจิตรรา วานิชสมบัติ

ปัญหาป่าชายเลน

ป่าชายเลน (Mangrove Forest) ประกอบด้วยพันธุ์ไม้หลายชนิดที่ไม่ผลัดใบ หรือมีใบเขียวชอุ่มตลอดปี พันธุ์ไม้ที่สำคัญของป่าชายเลน ได้แก่ ไม้สกุลโกงกาง ที่มักพบขึ้นอยู่บริเวณปากอ่าวชายฝั่งทะเลบริเวณเขตร้อนของโลก ซึ่งเป็นช่วงแผ่นดินบริเวณที่มีน้ำเค็มขึ้นสูงสุด และลงต่ำสุด ทำให้ป่าชายเลนมีความแตกต่างจากป่าประเภทอื่น โดยทั่วไปป่าชายเลนชอบขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลที่มีสภาพเป็นดินเลน และเป็นที่ราบกว้างในประเทศไทย ป่าชายเลนขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำลำคลอง และบริเวณรอบเกาะที่มีสภาพเป็นดินเลน ตามแนวฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ตั้งแต่จังหวัดตราดลงไปจนถึงใต้สุดคือ จังหวัดนราธิวาส และชายฝั่งทะเลอันดามัน ตั้งแต่จังหวัดระนองไปถึงจังหวัดสตูล

ป่าชายเลน นอกจากจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ที่อยู่อาศัย ที่หลบภัย และแหล่งหาอาหารของสัตว์ ไม่ว่าจะเป็น นก ลิง กุ้ง หอย ปู ปลาชนิดต่างๆ แล้ว ยังช่วยลดความแรงและความเร็วของกระแสน้ำ ดักตะกอนที่ไหลมาจากแผ่นดิน ให้ทับถมอยู่บริเวณผืนป่าชายเลนนั้น ทำให้น้ำที่ไหลลงสู่ทะเลมีความใสสะอาดมากขึ้น อีกทั้งตะกอนดังกล่าวจะทับถมกันเป็นแผ่นดินงอกเงยออกไปตามลำดับ ในสภาพของดินเลนในที่ราบกว้างใหญ่ ดินเหล่านี้ มีความอุดมสมบูรณ์สูงจากธาตุอาหารที่ไหลมาจากแหล่งต่างๆ เช่น จากการกัดเซาะตามชายฝั่ง แหล่งน้ำลำธาร และจากซากพืชสัตว์ในบริเวณป่าชายเลนเอง สภาพความเค็มของน้ำบริเวณนี้มีระดับค่อนข้างต่ำ เพราะมีน้ำจืดไหลลงมาปนกับน้ำทะเล ทำให้เกิดเป็นน้ำกร่อย และระดับความเค็มของน้ำยังเปลี่ยนแปลงไปตามระดับน้ำขึ้น-น้ำลง กล่าวคือ เมื่อน้ำขึ้นระดับความเค็มจะสูงขึ้น ในช่วงน้ำเกิด น้ำทะเลจะไหลเข้าสู่ป่าชายเลนได้เป็นระยะทางไกลขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ พันธุ์ไม้ต่างๆ ที่มีการปรับตัวมาจนขึ้นอยู่ได้ในบริเวณนี้ ก็มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในบริเวณที่มีสภาพเป็นดินเลนลึกและมีน้ำท่วมถึงอยู่เสมอ กับบริเวณที่เป็นดินเลนตื้นและมีน้ำท่วมถึงเป็นครั้งคราว พันธุ์ไม้ที่ขึ้นได้ในบริเวณที่เป็นดินเลนลึก จะต้องมียากำจุนที่แข็งแรงจำนวนมากเพื่อช่วยพยุงลำต้นให้ตั้งตรงอยู่ได้โดยไม่โค่นล้มเมื่อถูกพายุพัดหรือคลื่นซัด ซึ่งได้แก่พันธุ์ไม้จำพวกโกงกางนั่นเอง

ส่วนสัตว์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในป่าชายเลน ก็ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมแตกต่างกันไปจากสัตว์ในป่าบกทั่วไป สัตว์ที่อาศัยอยู่ตามยอดไม้ต่างๆ ในบริเวณนี้ อย่างเช่น นกแมลง และสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมชนิดต่างๆ เช่น ลิง หนู ค่างควา เลือปลา ฯลฯ รวมทั้งสัตว์เลื้อยคลานจำพวก ตะกวด เต่า และงู ไม่จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพราะสามารถจะอพยพไปมาจากป่าชายเลนสู่ป่าข้างเคียงได้ แต่สัตว์ที่อาศัยการสืบคลาน เกาะ หรือขุดรูอยู่ตามพื้นดิน และพวกที่อยู่ในน้ำ จำพวกหอย ปู กุ้ง ไล่เดือนทะเล ฯลฯ จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อการอยู่รอดจากสภาวะที่เปลี่ยนแปลงอยู่เป็นประจำ หรือสภาวะที่ไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต เช่น สภาพอุณหภูมิสูง สภาพที่มีปริมาณออกซิเจนค่อนข้างต่ำของดินเลน การเปลี่ยนแปลงระดับความเค็มของน้ำ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ป่าชายเลนประกอบไปด้วยสิ่งมีชีวิตชนิดต่างๆ จำนวนมาก ที่สามารถปรับตัวอยู่ได้ และแพร่ลูกหลานออกไปเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดเป็นความอุดมสมบูรณ์ เป็นที่วางไข่ของสัตว์ซึ่งมีความสำคัญทางเศรษฐกิจหลายชนิด

ในอดีต ประเทศไทยเคยมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์กระจายอยู่ทั่วไป แต่ผลพวงจากการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้ป่าชายเลนหลายแห่งถูกทำลายลง โดยการถมดินปรับพื้นที่ดินให้เป็นเขตอุตสาหกรรม ชุมชน นา กุ้ง นาเกลือ เหมืองแร่ รวมทั้งการก่อสร้างโรงแรมติดชายทะเล ความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำ การทิ้งขยะ การทำลายแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และแนวกันชนตามธรรมชาติเหล่านี้ เป็นเหตุให้ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ของไทยในปัจจุบัน มีเหลืออยู่ไม่มากนัก และป่าชายเลนของไทยนับวันจะเสื่อมโทรมลงไปตามลำดับ

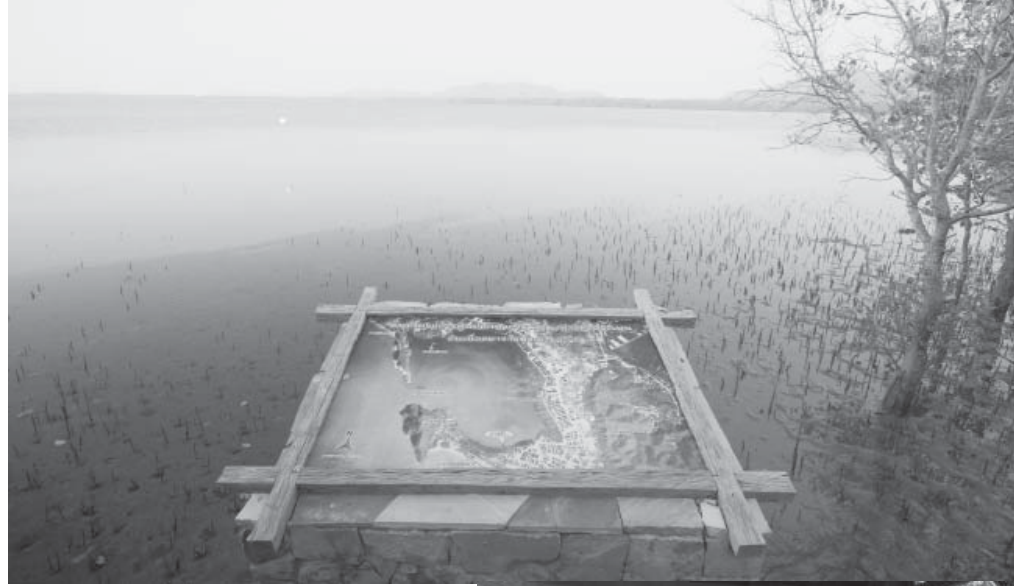
แนวพระราชดำริ - ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

ย้อนกลับไปในอดีต เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่จังหวัดจันทบุรี และพระราชทานพระราชดำรัสแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดว่า

"ให้พิจารณาหาพื้นที่ที่เหมาะสม จัดทำโครงการพัฒนาด้านอาชีพประมงและการเกษตร ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลและจังหวัดจันทบุรี"

พร้อมกับได้พระราชทานเงินที่ราษฎรจังหวัดจันทบุรี ทูลเกล้าฯ ถวายในโอกาสนั้นเป็นทุนริเริ่มดำเนินการ ผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น จึงรับสนองพระราชดำริก่อตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อดำเนินการศึกษาพัฒนาพื้นที่ในเขตที่ดินชายฝั่งทะเลตะวันออก แนะนำให้ประชาชนได้มีความรู้ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม และได้ทรงมีพระราชดำริเพิ่มเติมในวันที่ ๓๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ให้พิจารณาจัดหาพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรม หรือพื้นที่สาธารณประโยชน์ เพื่อจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้

โครงการศูนย์การศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอท่าใหม่ ตำบลคลองขุด คือ หมู่บ้านเนินประดู่ หมู่บ้านหมูดุด หมู่บ้านเจ้าหลาว หมู่บ้านคุ้งกระเบน หมู่บ้านคลองขุด (บน) หมู่บ้านหนองหงส์ และอำเภอนายายอาม หมู่บ้านหนองโโรง หมู่บ้านคลองบอน หมู่บ้านปากตะโปน หมู่บ้านสนามไชย หมู่บ้านสองพี่น้อง หมู่บ้านนาซา หมู่บ้านอัมพวา และหมู่บ้านท่าแฉ่ง อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรีไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๓๐



กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๒๓๐ กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดเล็ก ลักษณะเป็นรูปทรงลิ้นแฉะๆ ทางด้านทิศตะวันออก มีภูเขาที่ทอดตัวไปตามแนวเหนือใต้ ยาวไปจรดอ่าวไทยเป็นแนวหินและเกาะเล็กๆ มีเนื้อที่ประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ รูปทรงคล้ายไต มีคลองสายสั้นๆ ไหลลงอ่าว ๗ คลอง พื้นที่บริเวณรอบๆ อ่าวมีลักษณะเป็นที่ราบ รอบอ่าวมีป่าชายเลนขึ้นกระจายอยู่ค่อนข้างสมบูรณ์โค้งไปตามขอบอ่าวเป็นแนวยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร ความกว้างของแนวป่าโดยเฉลี่ยประมาณ ๓๐-๒๐๐ เมตร ถัดจากป่าชายเลนขึ้นไปเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งของราษฎรในโครงการ ถัดจากบ่อเลี้ยงกุ้งเป็นนาข้าว และถัดจากนาข้าวเป็นเนินสูงขึ้นไปจนถึงภูเขา มีการทำสวนยางและสวนผลไม้อยู่ตามเชิงภูเขาต่างๆ ไป บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลนอกพื้นที่อ่าวเป็นหาดทรายและมีความยาวต่อเนื่องถึง ๔ กิโลเมตร ในอดีต บริเวณอ่าวแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยหญ้าทะเล ซึ่งเป็นแหล่งอาหาร ที่หลบภัย วางไข่ และที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด รวมทั้งพะยูน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กินหญ้าทะเลเป็นอาหาร ก็เคยมีอยู่อย่างชุกชุม

โครงการนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก ๓ ประการ คือ

๑. ดำเนินการพัฒนาด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ตลอดจนพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นแถบชายฝั่งทะเลในพื้นที่อ่าวคุ้งกระเบน และพื้นที่ใกล้เคียง



๒. ยกระดับฐานะความเป็นอยู่อาชีพของราษฎร บริเวณรอบอ่าวคุ้งกระเบนและชุมชนโดยรอบ

๓. ส่งเสริมและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและรักษาคุณภาพระหว่างทรัพยากรธรรมชาติ กับกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

พื้นที่เป้าหมายของโครงการประกอบด้วย

๑. พื้นที่ศูนย์กลาง ได้แก่ ชายฝั่งโดยรอบของอ่าวคุ้งกระเบน รวมเนื้อที่ ๔,๐๐๐ ไร่

๒. พื้นที่รอบนอก ได้แก่ ตำบลคลองขุด ตำบลสนามไชย ขอบเขตพื้นที่ประมาณ ๓๒,๐๐๐ ไร่

๓. พื้นที่ขยายผล ได้แก่ พื้นที่ตำบลรำพัน ตำบลโขง ตำบลเสม็ดโพธิ์ศรี อำเภอท่าใหม่ และพื้นที่ใกล้เคียงศูนย์ฯ มีพื้นที่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่ประสบความสำเร็จ ในศูนย์ฯ สู่พื้นที่โดยรอบ



เลี้ยงสัตว์น้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงกุ้ง เพื่อที่จะยกระดับฐานะความเป็นอยู่ อาชีพ ของราษฎรบริเวณรอบอ่าวคุ้งกระเบน และ พื้นที่ใกล้เคียงโดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการ ประมง และการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อเป็น การเพิ่มผลผลิตของประเทศ และเป็นพื้นฐาน ของการพัฒนาด้านการประมง ตลอดจน พัฒนากิจกรรมทางด้านอื่นๆ ควบคู่กันไป โดยอยู่ภายใต้แผนแม่บทที่หน่วยงานต่างๆ ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ประกอบ ด้วย

ส่วนที่ ๑: งานบริหารและจัดการ
ดำเนินการบริหารและจัดการ ประสานงาน หน่วยงานต่างๆ และบริการอำนวยความสะดวก แก่หน่วยงาน เพื่อให้ดำเนินการ บรรลุตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งร่วมประสาน แผนศึกษาพัฒนาและงบประมาณดำเนินการ ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๒: งานการศึกษา ทดลอง และวิจัย ศึกษาทดลองวิจัย และพัฒนาการ ประมงชายฝั่งพื้นบ้านอย่างถูกวิธี การเพาะ เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้มาตรฐานและอย่าง ยั่งยืน เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำของประเทศ และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ คำควบคู่กับการศึกษาวิจัยการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อม โดยการมี ส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งการวิจัยด้านต่างๆ อาทิ ด้านการพัฒนาเกษตรกรรม ประมง และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ป่าไม้ ปรับปรุง บำรุงดิน และพัฒนาแหล่งน้ำ

ส่วนที่ ๓: งานบริการและถ่ายทอด เทคโนโลยี พัฒนาศักยภาพการถ่ายทอด เทคโนโลยีกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ จัดทำเครือข่าย ประสานข้อมูลสารสนเทศ ของศูนย์ศึกษาฯ ทุกกิจกรรม เพื่อกระจาย องค์ความรู้ และข่าวสารสู่เกษตรกรอย่าง กว้างขวาง ประสานแผนงานถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างบูรณาการ โดยยึดพื้นที่ภารกิจและ มีส่วนร่วมทุกระดับ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึก ที่ดี รู้รักสามัคคี รู้หน้าที่ และมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม

การดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้รับความ ร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานราชการ ๑๓ แห่ง ได้แก่กรมประมง สำนักงานจังหวัด จันทบุรี กรมที่ดิน ธนาครเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ สำนักงานชลประทานที่ ๙ กรมชลประทาน กองจัดการที่ดินป่าสงวน แห่งชาติ และส่วนราชการต่างๆ ของกรม ป่าไม้ สถานีพัฒนาที่ดิน จังหวัดจันทบุรี กรม พัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงาน ปศุสัตว์ จังหวัดจันทบุรี กรมปศุสัตว์ ศูนย์ วิจัยพืชสวนจันทบุรี กรมวิชาการเกษตร สำนักงานการพัฒนาชุมชน จังหวัดจันทบุรี กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี และสำนักงานคณะกรรมการเพื่อประสาน งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน

อันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งนี้ เป็นหน่วย- งานที่ดำเนินการศึกษา การสาธิต และการ พัฒนาขึ้นในเขตที่ดินชายทะเล โดยวิธีการ ผสมผสานความรู้อันหลากหลายของแต่ละ หน่วยงาน เพื่อวางแผนพัฒนาการจัดการ ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสม และยั่งยืน ตลอดไป นอกจากนี้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา แห่งนี้ ยังได้รับความร่วมมือช่วยเหลือทาง วิชาการจากรัฐบาลแคนาดาเป็นเวลา ๕ ปี (๒๕๓๓-๒๕๓๘) อีกด้วย

สหวิทยาการ

การดำเนินงานของศูนย์ฯ เป็นลักษณะ "สหวิทยาการ" (Interdisciplinary) โดย ความร่วมมือจากหลายหน่วยงานเพื่อสร้าง รายได้และใช้ทรัพยากรท้องถิ่นหลายกิจกรรม ครอบคลุมถึงการรักษาสภาพป่าโดยการ ส่งเสริมการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ คือ การ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ การเลี้ยงปลา และ หอย เพื่อเผยแพร่แก่เกษตรกร การเพาะ



ต้นแบบโรงเรียนอนุรักษ์ป่าชายเลนแบบยั่งยืน

งานในส่วนที่ ๓ นี้ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง เนื่องจากนานาประเทศได้ยกย่องโครงการพระราชดำริ "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน" จังหวัดจันทบุรี ว่าเป็น 'ต้นแบบโรงเรียนอนุรักษ์ป่าชายเลนแบบยั่งยืน' ที่ประสบความสำเร็จในการสร้างให้ชุมชนสามารถอยู่อาศัยและประกอบอาชีพอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งทะเลภายใต้แนวคิด “Mangrove Forest Friends Shrimp” ซึ่งมีไม่กี่แห่งในโลกที่สามารถทำได้ ปัจจุบัน มีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมโครงการกว่า ๒๐๐,๐๐๐ รายต่อปี ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวและนักวิชาการ จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตป่าชายเลนจากทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ที่เดินทางมาศึกษาดูงานเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาใช้ในพื้นที่บ้านเกิดของตน

การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนไปยังชุมชนต่างๆ เพื่อแนะให้เห็นแนวทางว่า การประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรชายฝั่งทะเลนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความสมบูรณ์ของป่าชายเลนเป็นหลัก โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลบริเวณชายฝั่งโดยการรुक้าพื้นที่ป่าที่เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ป่าชายเลนถูกทำลายและเสียสมดุลทางธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อเนื่องกับพื้นที่การเกษตรชั้นในที่ถูกทำลายโดยน้ำเค็มที่ไหลทะลักเข้ามา เพราะไม่มีพื้นที่ป่าชายเลนเป็นเกราะกักบังทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียและดินเค็ม จนไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ



นายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล (ที่ ๒ จากซ้าย) กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ มอบ เจินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แก่นาย ประจักษ์ สุวรรณภักดี (ที่ ๒ จากขวา) ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี เพื่อสนับสนุนโครงการ “๕๐ พรรษา ๕๐ ฝ่าย เพื่อพ่อหลวงไทย” โดยมี นายคณิต ไชยาคำ (ขวา) ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน และ นายอิศรา สุนทรวิภาค (ซ้าย) ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ ร่วมในพิธี

ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้น พลิกฟื้นทุกชีวิตในเขตป่า

คุณคณิต ไชยาคำ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ชี้แจงว่า วิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียและดินเค็มในพื้นที่ป่าชายเลนของศูนย์ฯ ได้สำเร็จคือ การสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นบนภูเขา

"ฝายชะลอความชุ่มชื้น หรือ Check Dam เป็นโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่อำนวยการประโยชน์หลายประการ นับตั้งแต่ช่วยชะลอการไหลของกระแสน้ำในบริเวณลำห้วย ช่วยเก็บกักตะกอนที่มากับน้ำ ช่วยลดการพังทลายของหน้าดิน ช่วยให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ และทำให้ชุมชนที่อยู่บริเวณตอนล่างฝายได้รับประโยชน์ โดยสามารถนำน้ำไปใช้ทางการเกษตร การอุปโภคบริโภค นอกจากนั้น ยังทำให้เกิดความชุ่มชื้นแก่ป่าไม้ตลอดทั้งปี

คุณสมบัติ ธรรมโชติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าคุ้งกระเบน อธิบายว่า

"ฝายชะลอความชุ่มชื้น เดิมเรียกว่าฝายแมว เป็นฝายชั่วคราว เป็นฝายทางภาคเหนือที่ชาวบ้านทำขึ้นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเก็บกักน้ำ ให้เป็นแหล่งน้ำของเกษตรกร พวกชาวเขา เช่น พวกมั่ว กะเหรี่ยง เป็นคนริเริ่มทำขึ้นก่อน ฝายแมวนี้นำด้วยวัสดุในพื้นที่ โดยการนำหิน เศษไม้ ไม้ไผ่ มากองเข้า สูงไม่เกิน ๑.๒๐ เมตร ความยาวไม่เกิน ๓-๕ เมตร ใช้กักน้ำหรือชะลอการไหลของน้ำ และยังช่วยกักเก็บตะกอนต่างๆ ทำให้สภาพป่ามีความชุ่มชื้นขึ้น เป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคอย่างดี"

หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าคุ้งกระเบนเล่าถึงการนำฝายชะลอความชุ่มชื้นมาใช้ในโครงการพระราชดำริที่คุ้งกระเบนว่า "เนื่องจากพื้นที่ป่าไม้ในศูนย์เป็นป่าที่เรียกว่า secondary forest ที่ต้องทำการฟื้นฟู ฝายชะลอความชุ่มชื้นจึงเป็นส่วนหนึ่งในการ

ฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ให้มีความชุ่มชื้น ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจนอีกอย่างหนึ่ง คือ ทำให้เกิดการจ้างงานขึ้นในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ประชาชนเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากร และยังได้รับประโยชน์โดยตรง คือ มีแหล่งน้ำ รายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สัตว์ป่ามีน้ำดื่มกิน ป่าไม้มีความชุ่มชื้น และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น"

ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้น ถือเป็นฝายชั่วคราว มีอายุการใช้งานเพียงประมาณ ๒-๓ ปี เนื่องจากเป็นฝายที่สร้างขึ้นทางตอนบนของภูเขา เพื่อชะลอการไหลของน้ำให้ช้าลงเท่านั้น ไม่ได้สร้างด้วยปูนหรือคอนกรีตเสริมเหล็กเช่นฝายถาวร

คุณคณิต ไชยาคำ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ เสริมว่า

"ผลดีจากฝายชะลอความชุ่มชื้นที่มีต่อป่าชายเลน คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน มีแนวทางในการพัฒนาและวิจัยจากท้องทะเลสู่ยอดเขา ชาวบ้านที่อยู่ตรงรอยต่อระหว่างทะเลกับภูเขาจะมีน้ำใช้เพื่อการเกษตร และจะมีน้ำอีกส่วนหนึ่งที่จะมาผสมกับน้ำเค็มเกิดเป็นน้ำกร่อย ซึ่งจะทำให้ป่าชายเลนที่มีความหลากหลายของพรรณไม้กว่า ๒๕ ชนิด มีการเจริญเติบโตที่ดี เกิดความอุดมสมบูรณ์ และความยั่งยืนของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบรรดาลสัตว์น้ำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบนด้วย"

โครงการฝายชะลอความชุ่มชื้นดังกล่าวได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ เนื่องจากก่อนหน้านี้ ในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าคุ้งกระเบน มีการบุกรุกทำลายป่า ทำให้เกิดความแห้งแล้ง และไฟไหม้ป่า หลังจากนั้น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนร่วมกับงานป่าไม้ ได้ดำเนินการจัดสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นขึ้นเป็นโครงการระยะยาว ๓-๕ ปี แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน

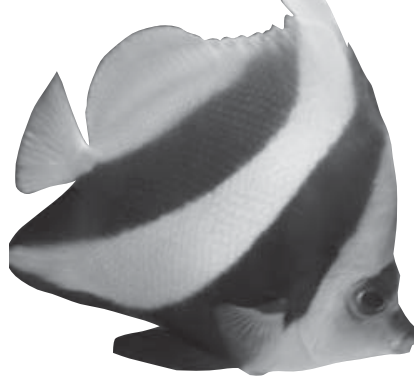
โครงการ "๘๐ ฝาย ๘๐ พรรษา" ถวายในหลวง

คุณอิศรา สุนทรวิภาต ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอลโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ผู้ประสานให้เกิดโครงการ ๘๐ ฝาย ๘๐ พรรษาขึ้น เนื่องในโอกาสปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการให้การสนับสนุนการจัดสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นดังกล่าวว่า

"บริษัท เอลโซ่ฯ ตระหนักดีถึงความสำคัญของป่าไม้ที่ถูกทำลายลงอย่างต่อเนื่อง และมีความเสื่อมโทรมลงตามลำดับ การสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคความแห้งแล้ง ซึ่งทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรบริเวณรอบๆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทุ่งกระเบนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา บริษัทฯ จึงขอร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสอันเป็นมหามงคลนี้ ด้วยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น ๘๐ แห่ง ซึ่งใช้งบประมาณทั้งสิ้นประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท และบริษัทฯ ก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ฝายทั้ง ๘๐ แห่งที่สร้างขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๑,๓๗๐ ไร่ จะช่วยอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ ตลอดจนเป็นแหล่งน้ำด้านการเกษตรและสำหรับการอุปโภคบริโภคของราษฎรในพื้นที่ดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถคืนความชุ่มชื้น ช่วยชุบชีวิต และความอุดมสมบูรณ์ กลับคืนมาสู่ชุมชนทุ่งกระเบนได้อย่างยั่งยืนต่อไป"

การให้ความสนับสนุนในครั้งนี้ คุณมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์ บริษัท เอลโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ชี้แจงว่า

"บริษัทเอลโซ่ฯ ได้เติบโตเคียงคู่มากับสังคมไทย เรามุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรพลเมืองดีในสังคมอย่างเต็มความสามารถในทุกโอกาสที่ทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้สนับสนุนและส่งเสริมโครงการ



ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นโครงการด้านการศึกษา และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน

"โครงการ "๘๐ ฝาย ๘๐ พรรษา" นี้ ก็เป็นโครงการแห่งความจงรักภักดีอีกโครงการหนึ่ง ที่ชาวเอลโซ่ขอน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระองค์ในโอกาสอันเป็นมหามงคล

ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษาครับ"

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน กล่าวถึงโครงการ ๘๐ ฝาย ๘๐ พรรษา ในที่สุดว่า

"การที่บริษัท เอลโซ่ฯ เข้ามาช่วยเหลือทางราชการในครั้งนี้ เป็นเรื่องน่ายินดี เพราะนอกจากจะเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นต่อชาวไทยทุกคน ในโอกาสมีมหามงคลนี้แล้ว การสนับสนุนการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น ๘๐ แห่งในครั้งนี้ จะช่วยให้งานพัฒนาฝายชะลอความชุ่มชื้นของศูนย์ฯ สามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้ประชาชนทั้งชาวบ้านและชาวประมงรอบเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทุ่งกระเบน ซึ่งครอบคลุม ๒ อำเภอ คือ อำเภอบ้านใหม่กับอำเภอนายายอาม รวม ๒๓ หมู่บ้าน จำนวนไม่น้อยกว่าหมื่นคน ได้มีน้ำอุปโภคบริโภค ได้รับประโยชน์ทางด้านการประมง ปศุสัตว์ การเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง และการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและสัตว์ป่า เป็นการสนองแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มุ่งให้ชุมชนที่อยู่รอบอ่าวคุ้งกระเบนนี้ มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยิ่งย่น ถือได้ว่าเป็นการเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ที่ควรแก่การชื่นชมเป็นอย่างยิ่งครับ"

ข้อมูลอ้างอิง:

๑. ป่าชายเลน
<http://phangngacity.com/>
๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
<http://web.ku.ac.th/king72/center/center3.htm>
http://www.rdpb.go.th/rdpb/TH/BRANDSITE/theproject_rdp04_3.aspx
๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
http://www.fisheries.go.th/cf-kung_krabaen/.htm
๔. ปัญหาป่าชายเลน
<http://learners.in.th/>
๕. ระบบนิเวศป่าชายเลน, สนิท อักษรแก้ว, ๒๕๔๑.





๑



๒



๓



๔



๕

๑. ชายหาดอ่าวคั้งกระเบน
- ๒.,๓. ปลาทะเลรูปร่างแปลกตา
ในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ
๓. ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนา
อ่าวคั้งกระเบน
๔. ความสมบูรณ์ของแนว
ป่าชายเลน
๕. อนุสรณ์ “หมูดุดจ้าวแห่ง
คั้งกระเบน”
๖. “ปูแสม”



๖



๗



๘



๙



๑๐

๘.-๙. ชาวเอสโซ่และ
เอ็กซอนโมบิลร่วมแรงเก็บขยะ
บริเวณชายหาด

๑๐. แสดงพันธุ์สัตว์น้ำขนาดเล็ก
ส่วนใหญ่เป็นปลาทะเล

๑๒. นั่งเรือคายัคศึกษาธรรมชาติ

๑๑.,๑๓. เรือคายัคสำหรับรองรับ
นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๑๔. ต้นกล้าที่รอนำไปปลูก

๑๕. ปลาทะเลสวยงาม

๑๖. ชายหาดร่มรื่น

๑๗. ความสมบูรณ์ของ
ป่าชายเลน



๑๒



๑๔



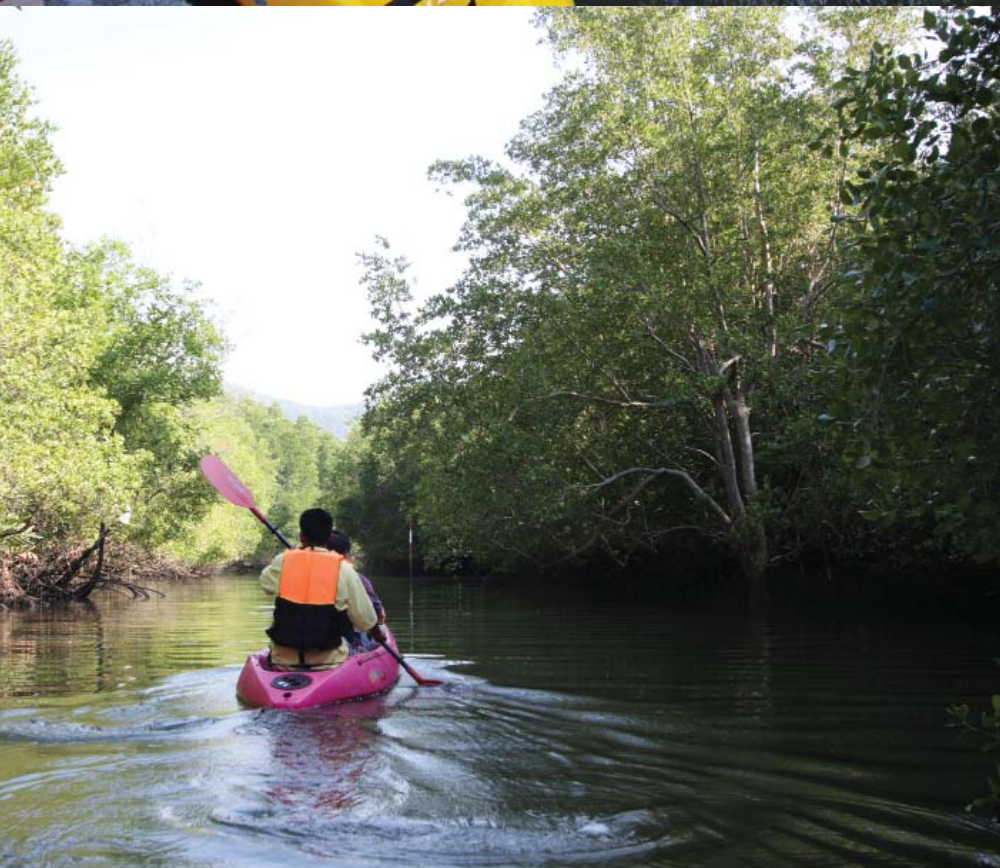
๑๕



๑๗



๑๖



80th Birthday Anniversary, 80 Check Dams: Bringing back lives to Kung Krabaen Bay

Esso (Thailand) Public Company Limited supported the construction of 80 check dams at Kung Krabaen Bay Royal Development Study Center in Chanthaburi to celebrate His Majesty King Bhumibol's 80th Birthday Anniversary. Slowing down the water flow from the mountains, the check dams will help restore mangrove forests, promote coastal fish stocks, and prevent sea water intrusion into agricultural lands.

His Majesty the King initiated the establishment of the Kung Krabaen Bay Royal Development Study Center on 28 December 1981 in order to conduct study, research and experimentation on appropriate development methods suitable for the development needs in the coastal area of Chanthaburi Province.

วิสุทธิจิตรา วานิชสมบัติ

จบการศึกษาปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโทสาขา Broadcasting (TV Production) จาก Boston University ประเทศสหรัฐอเมริกา

เคยเป็นบรรณาธิการวารสาร "ความรู้คือประทีป"

ปัจจุบัน เป็นที่ปรึกษาโรงพยาบาล ศูนย์วิจัยศึกษา และบำบัดโรคมะเร็ง สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ นักเขียน-นักแปลอิสระ และกรรมการตัดสินรางวัลโทรทัศน์ทองคำ







ขัณฑ์โขงรง

ตำนารือแ่งแ่งลุ่มน้ำหลังสวน

สัมพันธ์ อนันตเมม

อ

อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรเป็นเมืองเก่าแก่ที่ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย โดยมีทางหลวงสายหลังสวน-ระนอง ซึ่งมีระยะทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตร เชื่อมโยงสู่ฝั่งทะเลด้านอันดามัน เส้นทางสายนี้พาดผ่านขุนเขาลำธารขึ้นไปจนถึงอำเภอพะโต๊ะ อันเป็นจุดกำเนิดของแม่น้ำหลังสวนที่ทุกวันนี้ได้กลายเป็นสายน้ำแห่งวัฒนธรรม ซึ่งผสมผสานวิถีอนุรักษตลอดจนกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติที่ได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวในจำนวนที่เพิ่มขึ้นทุกปี

ทางหลวงเส้นนี้คดเคี้ยวอยู่ท่ามกลางหุบเขาซับซ้อน บรรยากาศร่มรื่นเย็นสบายตลอดปี โดยเริ่มต้นตรงทางแยกจากถนนเพชรเกษมก่อนถึงตลาดผลไม้เมืองหลังสวน ไปสิ้นสุดลงที่ตัวเมืองระนอง ก่อนที่จะเข้าสู่เขตตัวเมืองระนองจะมีทางแยกมุ่งสู่จังหวัดภูเก็ต ไปทางอำเภอกะเปอร์ อำเภอตะกั่วป่า ซึ่งทิวทัศน์สองข้างทางสวยงามไม่แพ้กัน เหมาะอย่างยิ่งที่ผู้รักการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์จะได้มาสัมผัสบรรยากาศผสมผสานระหว่างทะเลและภูเขา เสมือนยกเอาภาคใต้และภาคเหนือมาอยู่ใกล้ชิดติดกันเลยทีเดียว

งานแห่พระแข่งเรือ อำเภอหลังสวน จัดเป็นประเพณีโบราณที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัดชุมพร มีการจัดสืบทอดกันมานานกว่า ๑๕๐ ปี โดยได้ชื่อว่าเป็นสนามกลางการแข่งขันเรือยาวภาคใต้ ซึ่งมีหลายจังหวัดที่จัดการแข่งขันเรือยาวอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง และนราธิวาส

งานประเพณีนี้จัดขึ้นในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี โดยถือกันว่าเป็นวันที่พระพุทธรเจ้าได้เสด็จกลับจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ลงมาสู่เมืองสังกัสสะในชมพูทวีป โดยปกติแล้วพุทธศาสนิกชนทั้งหลายจะร่วมกันทำบุญตักบาตรเทโวตามวัดวาอารามทั่วไป

ตั้งแต่อดีตกาลมาแล้วที่ชาวบ้านหลังสวนจะพายเรือลากพระจากวัดต่างๆ ที่ตั้งอยู่ตามลำน้ำหลังสวนเป็นขบวนมาร่วมกันสมโภชที่วัดด่านประชากร ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่มากมีทำเลที่ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำในเขตตัวเมืองชาวบ้านจะร่วมกันตักบาตร ทำบุญทอดกฐินด้วยจิตใจผ่องใส เมื่อกิจกรรมบุญกุศลเสร็จสิ้นลง บรรดาชาวบ้านที่พายเรือตามขบวนเรือพระจึงได้ร่วมกันคิดจัดการแข่งเรือพายขึ้นระหว่างหมู่บ้านหรือวัด อันเป็นศูนย์กลางชุมชน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และประชันขันแข่งความเร็วของเรือที่สร้างขึ้นมาโดยภูมิปัญญาชาวบ้านกันอย่างสนุกสนาน

◀ **บรรยากาศงานแห่พระแข่งเรือ**
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ประเพณีโบราณ
ที่มีจัดสืบทอดกันมานานกว่า ๑๕๐ ปี

ผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าให้ฟังถึงงานเมื่อครั้งอดีตว่างานเรือแข่งเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของชาวหลังสวน แต่ละหมู่บ้านต่างให้ความสำคัญกับงานประเพณีนี้อย่างเหนียวแน่นแทบทุกคนในครัวเรือนต่างมีส่วนร่วมในงานนี้ ในขบวนเรือพระ นอกจากจะมีเรือยาวที่ใช้แข่ง เรือพระที่ประดับประดาอย่างสวยงามแล้ว ยังมีเรือชาวบ้านที่ยกขบวนกันมาร่วมพิธีบุญและเป็นกำลังใจให้เรือแข่งแสดงให้เห็นถึงความสมัครสมานสามัคคีบางชุมชน เช่น ชุมชนชาวปากน้ำหลังสวนถึงขนาดเตรียม "เรือครัว" ที่ยกเครื่องไม้เครื่องมือทำครัว อาหารแห้ง อาหารสด แม่ครัว พ่อครัว และลูกมือ ลงกันมาเติมลำเรือจัดเป็นเรือกองหนุนที่เข้มแข็ง เรือครัวนี้จะเดินทางมาถึงบริเวณงานก่อนสัก ๒-๓ วันตั้งหลักปักแหล่ง ทำหน้าที่ปรุงอาหารเลี้ยงสมาชิกกันอย่างคึกคักทุกมื้อ จนกว่าการแข่งขันจะสิ้นสุดลง

ในยุคนั้น ภายในบริเวณงานแข่งเรือจะมีร้านค้า มีโหลสพหลากหลาย รวมทั้งหนังตะลุง และมโนราห์ สร้างความบันเทิงให้ผู้ร่วมงานอย่างสนุกสนาน บางครั้งก็มีบางคนทีสนุกเกินไปจนออกอาการเมามายขาดการสำรวมเป็นที่รำคาญใจของผู้อื่น ก็จะมีการจัดการกันเองโดยวิธีที่แยบยล เช่นการสร้างคอกมดคันเอาไว้ในบริเวณงานเมื่อพบเห็นผู้ใดเมามายเป็นปัญหาทักบ่นส่วนรวม ทีมงานก็จะช่วยกันจัดการนำบุคคลเหล่านั้นไปขังรวมกันในคอกมดคัน ซึ่งภายในคอกจะมีรังมดคันคอยเตรียมพร้อมอยู่แล้ว นักเที่ยวเหล่านั้นจะโดนมดรุมกัดทั้งแสบทั้งคันจนกว่าจะหายเมา เป็นที่ครั้นเคร่งของผู้ที่เดินผ่านไปมา โดยเฉพาะพวกเด็กๆ จะตั้งหน้าตั้งตารอคอยว่าใครจะมาเป็นแขกในคอกมดคัน ว่ากันว่าถ้าใครเคยโดนเข้าสักครั้งก็จะเซ็ดเหลากันไปนานเลยทีเดียว

ปัจจุบันไม่มีกิจกรรมแบบนี้ให้เห็นอีกแล้ว ลักษณะการจัดงานก็เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ โดยก่อนหน้าการแข่งขันหนึ่งวันทางเทศบาลเมืองหลังสวนเขาจะจัดงาน "เปิดเมืองกินฟรี" ขึ้นมา โดยมีจุดประสงค์



เพื่อรวมน้ำใจชาวอำเภอหลังสวนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในวันนั้นชาวหลังสวนจะร่วมกันนำอาหารคาวหวาน มาจัดให้กินฟรี ใครมีฝีมือทำอาหารประเภทใดก็นำมาร่วมงาน ผู้คนก็จะเดินชิมอาหารที่ตัวเองชอบทั้งคาวหวาน ขนมมเนยต่างๆ มากมายว่ากันตามอรรถาธิบาย โดยมีคณะกรรมการจัดหาโต๊ะเก้าอี้ไว้บริการบนถนนหลักในตัวเมืองยาวเหยียดเป็นกิโลเมตร

วันนั้นท้องถนนกลางเมืองจะคลาคล่ำไปด้วยผู้คนทั้งชาวหลังสวน และแขกเมืองใกล้เคียง เป็นวันที่มีแต่รอยยิ้มและเสียงหัวเราะไปทั่วทุกที่

เรือแข่งของชาวหลังสวนไม่เหมือนที่ใด หัวเรือมีลักษณะเป็นโขนยื่นยาวออกมาให้นายหัวเรือสามารถไต่หรือโหนตัวขึ้นมาตรปลายเพื่อคว้าธงชัยชนะก่อนลำอื่น ขณะที่ส่วนปลายท้ายเรือจะมีลักษณะงอนขึ้นเหมือนหางแมงป่อง เรือแข่งในปัจจุบันได้รับการพัฒนามาจากเรือยาวที่ใช้ลากจูงเรือพระอันเป็นเรือที่ตั้งองค์กฐิน เนื่องจากต้องลากจูงเรือพระซึ่งมีพระภิกษุสงฆ์นั่งมาด้วย ทำให้เรือลากจูงต้องมีขนาดที่ยาวกว่าเรือทั่วๆ ไป ชาวบ้านจึงเรียกกันว่า "เรือยาว" ซึ่งแต่ละลำต้องใช้ฝีพายจำนวนมาก เมื่อฝึกซ้อม เตรียมตัวมาตลอดทั้งปี เรือเหล่านี้จึงได้กลายมาเป็นเรือแข่งของแต่ละชุมชนไปโดยปริยาย

หน้าซ้าย ชาวหลังสวนจะร่วมกันนำอาหารคาวหวานมาจัดให้กินฟรี
หน้าขวา บรรดาฝีพาย และบรรดาภาคการแข่งเรือของชาวหลังสวนที่ไม่เหมือนที่ใด

ในงานประเพณีนี้ แต่ละปีจะมีเรือพายเข้าร่วมการแข่งขันจำนวนมาก ระหว่างการเดินทางมายังวัดด่านประชากร ขบวนเรือกลืนแต่ละขบวนจะตีกลองร้องเพลงเรือแห่ขบวนกันมาอย่างสนุกสนาน ครึกครื้นไปทั่วคุ้งน้ำ ฝีพายแต่ละลำต่างแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาดหลากสวยงาม ในยุคต้นเรือแข่งจะแข่งกันเป็นคู่ๆ ลำไหนชนะก็ได้รางวัลเป็นผ้าแถบสีคล้องหัวเรือ เมื่อจบการแข่งขันลำที่ได้ผ้ามากกว่าลำอื่นจะเป็นลำที่ชนะเลิศ หลังการแข่งขันก็จะนำผ้าแถบเหล่านั้นไปเย็บติดเป็นผ้าผืนยาวถวายวัดเพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบไป



การแข่งขันเรือยาวในหล่งสวนน่าจะเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ ราว พ.ศ. ๒๓๘๗ และได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ เรือมีความยาวมากขึ้น ใช้ฝีพายมากขึ้น หลังจากที่มีการแข่งขันชิงผ้าแถบมาเป็นเวลานาน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๘ ปี พ.ศ. ๒๔๔๒ คณะกรรมการผู้จัดงานได้ทูลขอประทานรางวัลจาก พระบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในสมัยนั้น ซึ่งพระองค์ได้มอบชนน้ำพานรองให้มาเป็นรางวัล โดยกำหนดเงื่อนไขว่า เรือแข่งต้องชนะเลิศติดต่อกัน ๓ ปี จึงจะได้ชนน้ำพานรองในปีนี้เป็นกรรมสิทธิ์ เรือต่างๆ ได้ผลัดเปลี่ยนกันคว้าชัยชนะ แต่ก็ไม่ติดต่อกัน ๓ ปี จนในที่สุดเรือแม่นางสร้อยทอง ของวัดบรรพตวิสัย (วัดในเขา) ก็สามารถครอบครองชนน้ำพานรองนี้ได้สำเร็จในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ เพราะได้ชัยชนะติดต่อกัน ๓ ปีซ้อนตามกติกา

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ชาวหล่งสวนได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานโล่รางวัลชนะเลิศสำหรับการแข่งขันเรือยาวและการประกวดเรือประเภทสวยงาม และปีถัดมาก็นับเป็นปีแรกของการแข่งขันเรือชิงถ้วยพระราชทาน ชาวเมืองหล่งสวนได้จัดงานฉลองถ้วยพระราชทานอย่างยิ่งใหญ่ มีผู้เข้าร่วมงานจากทั้งเมืองหล่งสวนเอง และจากจังหวัดต่างๆ เป็นเรือนหมื่น มีการถ่ายทำภาพยนตร์ขึ้น มาถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสแก่คณะที่เข้าเฝ้าความตอนหนึ่งว่า "ขอให้ร่วมรัก สามัคคี ให้งานประเพณีอยู่ยั่งยืนตลอดไป" ยังความเป็นมิ่งมงคล เป็นข้อคิดคติเตือนใจแก่ชาวหล่งสวนมากระทั่งทุกวันนี้

ปัจจุบัน การจัดงานแข่งเรือมีกำหนดเป็นเวลา ๕ วัน โดยจัดขึ้นเป็นประจำที่บริเวณท่าน้ำหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลหลังสวน ซึ่งลำน้ำตรงนั้นมีลักษณะตรง กว้างสองฝั่งตลิ่งมีบริเวณเพียงพอในการจัดตั้งอัมพันท์ เพื่อรองรับกองเชียร์และผู้คนจำนวนมากที่ติดตามดูการแข่งเรือตลอดทั้ง ๕ วัน การแข่งขันในแต่ละปีแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทดังนี้

เรือยาวประเภท ก. ซึ่งถ้วยพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เป็นการแข่งขันชิงแชมป์ภาคใต้ เรือที่เข้าแข่งต้องเป็นเรือที่อยู่ใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ แต่ฝีพายจะมาจากจังหวัดใดก็ได้ทั่วประเทศ

เรือยาวประเภท ข. ซึ่งถ้วยพระราชทาน (ยอดทอง) จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เป็นการแข่งขันชิงแชมป์จังหวัด หมายถึงเรือแข่งและฝีพายจะต้องมาจากจังหวัดชุมพรเท่านั้น

เรือยาวประเภทฝีพายนักเรียน ซึ่งถ้วยพระราชทานจากพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

เรือยาวประเภทฝีพายผู้นำท้องถิ่น ซึ่งถ้วยพระราชทานจากทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

นอกจากรางวัลการแข่งขันเรือทั้ง ๔ ประเภทแล้ว ยังมีรางวัลประเภทอื่นที่ได้รับถ้วยพระราชทานเช่นกัน ได้แก่

การประกวดเรือประเภทสวยงาม ซึ่งถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

การประกวดเรือพระบก ซึ่งถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

การประกวดเรือพระน้ำ ซึ่งถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การประกวดกองเชียร์ริมฝั่ง ซึ่งถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน ซึ่งรางวัลจากพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์

ถ้วยรางวัลต่างๆ เหล่านี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ นับเป็นความภาคภูมิใจอย่างหาที่สุดมิได้ของชาวหลังสวนทุกคน

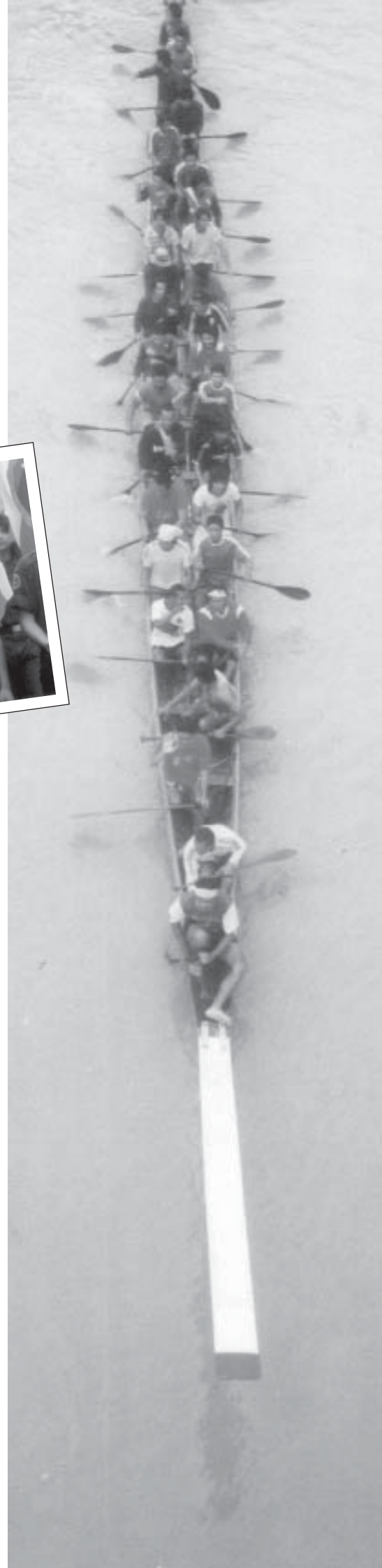


ขึ้นโขน ชิงธง "เอกลักษณ์เฉพาะตัว"

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ปรากฏหลักฐานในจดหมายเหตุเสด็จประพาสหัวเมืองในแหลมมลายู ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒) บันทึกไว้ว่า

"วันที่ ๙ สิงหาคม เข้า ๒ โมงทอดสมอหน้าเมืองหลังสวน... ..เขาปลูกพลับพลาไว้รับเสด็จสองหลัง หลังนอกมีช่อฟ้าใบระกา แต่ไม่ได้เสด็จขึ้นเรือที่ลงมารับ เสด็จบรรทุกเข้าของและนำร่อง มีเรือโขนอย่างบ้านนอกสองลำๆ หนึ่งยี่สิบห้า ยี่สิบหกพาย โขนทาสีเขียนลาย มีผ้าหน้าและภูต้ายดิบผูกธงเล็กๆ ตรงกับภูขึ้นมาข้างนำท้ายละสองคัน เห็นจะเป็นเรือแข่ง..."

เรือแข่งที่ปรากฏอยู่ในจดหมายเหตุฉบับนี้ หนึ่งในสองลำนั้นก็คือเรือ "มะเขือย่า" แห่งวัดดอนชัย ซึ่งเป็นเรือยาวแข่งขันที่ขึ้นชื่อในยุคนั้น ส่วนอีกลำหนึ่งไม่มีหลักฐานบันทึกไว้ ในปัจจุบันเรือ "มะเขือย่า" ลำนี้ยังอยู่ในสภาพดี และเป็นเรือเกียรตินิยมที่ใช้นำขบวนพาเหรดในแต่ละปี





หน้าซ้าย หัวเรือที่มีลักษณะเป็นโขนย่นยาวออกมา เพื่อให้ท้ายหัวเรือสามารถไต่หรือโหนตัวขึ้นมาตรงปลายเพื่อคว้าธงแข่งชนะ
หน้าขวา ขบวนแห่ไล่พระราชนา ของชาวเมืองหลังสวน

ในอดีตการแข่งขันเรือยาวเมืองหลังสวนไม่มีกติกามากมาย จวบจนปัจจุบันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม กฎ กติกาให้เข้ากับยุคสมัย แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนคือ วิธีการตัดสินชี้ขาดในชัยชนะนั้นก็คือการที่นายหัวเรือของเรือลำใดก็ตามที่นำหน้าเรือลำอื่นๆ สามารถปีนขึ้นไปบนโขนเรือแล้วโหนตัวโฉบคว้าธงที่ผูกไว้ตรงจุดสิ้นสุดการแข่งขันได้สำเร็จถือเป็นผู้ชนะ

ธงชัยที่ว่านี้ จะผูกติดกับหอยที่สอดใส่อยู่ในกระบอกโพล่ปลายอยู่ทั้งสองด้าน เพื่อให้เรือแข่งที่แล่นตรงมาทั้งสองลำสามารถคว้าไปได้ ถ้านายหัวของเรือลำไหนสามารถคว้าธงได้ก่อนก็จะกระชากปลายธงอีกข้างหนึ่งมาด้วย ลำที่ตามมาก็จะคว้าได้แต่อากาศ พายแพ่ไปอย่างปราศจากข้อกังขา ความสนุกตื่นเต้นของงานแข่งเรือจึงอยู่ตรงนี้ สายตาทุกคู่ของผู้ที่อยู่ในงานหรือแม้กระทั่งผู้ที่อยู่หน้าจอโทรทัศน์ดูการถ่ายทอดสดต่างจับจ้องไปยังจุดนี้อย่างไม่กระพริบตาเพื่อลุ้นว่านายหัวเรือลำไหนจะเป็นผู้คว้าธงชัยไปได้ เสียงโฆษกบรรยายการแข่งขัน เสียงกองเชียร์เรือแต่ละลำ และเสียงโห่ร้องของผู้ชมผลสมผสานกระหึ่มดังเหนือลำน้ำ เป็นบรรยากาศที่ตื่นเต้น เร้าใจจริงๆ

เอกลักษณ์การขึ้นโขนชิงธงของที่นี่ก็ไม่เหมือนใคร งานแข่งเรือที่อื่นเขาจะตัดสินกันที่หัวเรือลำไหนเข้าเส้นชัยก่อน บางครั้งอาจต้องถ่ายภาพออกมาดูเพื่อความมั่นใจ แต่ที่หลังสวน หัวเรือลำไหนถึงเส้นชัยก่อนหลังไม่สำคัญเท่ากับว่าใครจะเป็นผู้คว้าธงมาครอบครองจึงจะเป็นผู้ชนะ นั่นหมายถึงการฝึกซ้อมเป็นแรมเดือน และการประสานงานอย่างดีเยี่ยมของทุกคนบนลำเรือ นายท้ายต้องคัดท้ายให้ได้จังหวะพอดีกับการโหนตัวขึ้นโขนของนายหัวเรือ ในขณะที่ฝีพายทุกคนต้องใช้พลังกำลัง ความเร็ว และความพร้อมเพรียงกันนำเรือของตนทะยานไปข้างหน้าเหนือคู่แข่ง โดยสอดคล้องกับจังหวะการขึ้นโขนของนายหัวเรือ หลายครั้งที่เราได้เห็นเรือที่นำหน้ามาน่าจะคว้าชัยชนะได้แต่ต้องพ่ายแพ้แก่เรือที่ตามมาเพราะนายหัวเรือพลาดจังหวะไม่สามารถคว้าธงได้ทั้งที่มาถึงก่อน เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งในกรณีแบบนี้ เราจะได้ยินเสียงถอนใจของกองเชียร์สะท้อนไปทั่วลำน้ำ แต่ก็ปรากฏอยู่เหมือนกันที่เรือบางลำแข่งกันสูสีชนิดที่นายหัวเรือขึ้นโขนคว้าธงพร้อมกัน ได้ไปคนละข้างก็จะถือว่าเสมอกัน นี่แหละเสน่ห์ของการแข่งเรือขึ้นโขน ซึ่งจริง ซึ่งนับเป็นหนึ่งในไม่กี่รายการแข่งขันที่ถือว่าสุดยอดของเมืองไทย

ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมในนิยามของคำว่า "ทันสมัย" ที่โหมกระพือครอบคลุमประเทศไทยอยู่ในขณะนี้ เมืองหลังสวนวันนี้ยังคงสภาพแวดล้อมแบบธรรมชาติไว้ได้ค่อนข้างมาก เป็นเมืองเล็กๆ ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยชายทะเล ภูเขา ลำธาร น้ำตก ป่าไม้ พืชผลเขียวชอุ่ม ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมให้

Boat racing of Lang Suan

The boat racing of Lang Suan is one of the oldest traditional rites in Thailand. It usually takes place in the 11th Lunar month or in October. The origin of the boat racing of Lang Suan can be traced back more than 150 years ago.

It is different from boat racing of other provinces as the winner has to climb on the Khon at the front of the boat to snatch the flag to claim the victory.

เห็น ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังใช้ชีวิตในวิถีดั้งเดิมที่ตกทอดกันมาแต่รุ่นก่อน รวมถึงศิลปะวัฒนธรรม และประเพณีเก่าแก่ ที่ชาวเมืองหลังสวนไม่เคยทอดทิ้ง ด้วยเหตุนี้ ตำนานเรือแข่งแห่งลุ่มน้ำหลังสวนจะต้องสืบสานเอกลักษณ์แห่งความยิ่งใหญ่ต่อไปตราบนานเท่านาน



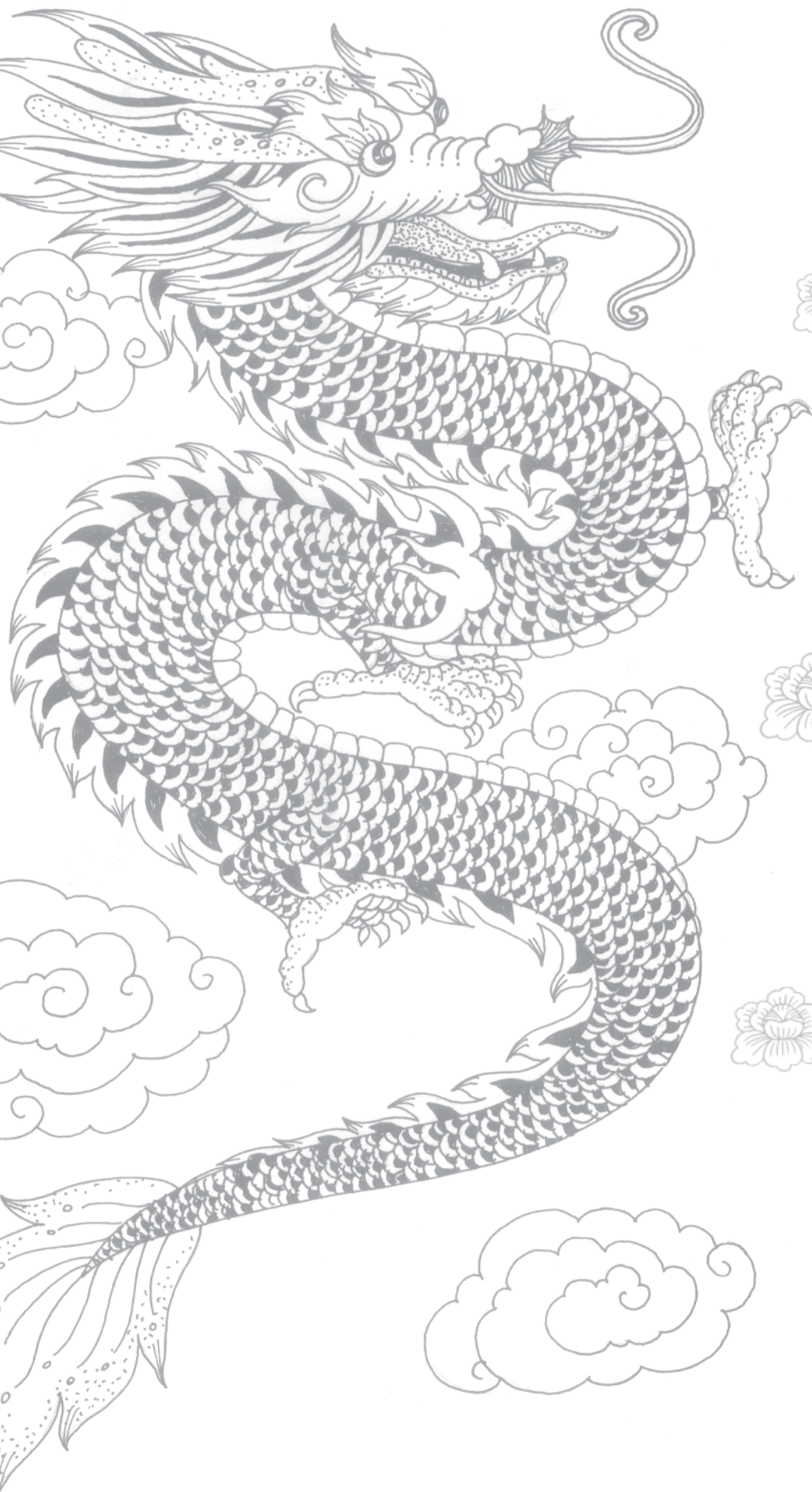
ขอขอบคุณแหล่งข้อมูลและภาพประกอบ

- คุณ ไสว ล่องอำไพ อดีตนายท้ายเรือแข่งถ้วยพระราชนา
 - หนังสือ "แลหลังสวน" โดย จารุวัตร วงษ์วิเศษ
 - สำนักงานเทศบาลเมืองหลังสวน
- Website: www.paknamlangsuan.com

สัมภาษณ์ อนันตเมฆ

นักเขียนสารคดีอิสระ นวนอนรักไทย
อดีตบรรณาธิการ นิตยสารกรุงศรี
นิตยสารเวิร์ด คาร์ และ หนังสือความรู้คือ
ประทับใจ





ປະ

ເພ



ພິ



ຜູ້

ຊື່



ອານນັດ ທຣັງຕຣີຊາຕີ





สิ่งเหล่านี้เปลี่ยนจากพิธีการมาเป็นประเพณีธรรมเนียมปฏิบัติที่ต้องให้มีการไหว้อย่างต่อเนื่องกันมาในวันตรุษจีนสืบทอดมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบันนี้ คนจีนจะมีการไหว้ในวันสิ้นปี และมีการไหว้วันตรุษจีน

ในเทศกาลวันตรุษจีนจะมีวันสำคัญๆ ที่คนคุ้นเคย คือ วันจ่าย วันไหว้ และวันถือ ซึ่งมาจากธรรมเนียมการไหว้ส่งเจ้าชั้นสวรรค์ เรียกว่า เหล่าเอี้ยเซี่ยตี้ ตรงกับวันที่ ๒๔ เดือน ๑๒ ตามปฏิทินจันทรคติของชาวจีน เมื่อไหว้เสร็จจะเริ่มทำความสะอาดบ้านกัน เป็นการล้างบ้านครั้งใหญ่ โดยเชื่อว่าการล้างบ้านในช่วงนี้เป็นการอวยพรให้คนในบ้านโชคดี พอล้างบ้านเสร็จก็เริ่มจับจ่ายใช้สอยเตรียมของไหว้เจ้า เพราะในวันสิ้นปีจะมีการไหว้เจ้าหลายอย่าง และในวันตรุษจีนก็มีไหว้เจ้าหลายอย่างเช่นกัน ปัจจุบันจะนิยมซื้อของไหว้ให้เสร็จก่อนวันสิ้นปี จึงเกิดเป็นธรรมเนียม วันจ่าย ในวันก่อนสิ้นปี ๑ วัน และวันสิ้นปีจะเรียกเป็น วันไหว้ เพราะในวันสิ้นปีจะมีตั้งแต่ไหว้เจ้าในช่วงเช้า ไหว้บรรพบุรุษในช่วงก่อนเที่ยงวัน หรือบางบ้านไหว้เมื่อบ่ายโมง จะเป็นการไหว้ผีไม่มีญาติ วันไหว้วันเดียวไหว้ถึง ๓ ครั้ง

ประมาณเที่ยงคืนของวันสิ้นปี นับเป็นวันแรกของปี คนจีนจะนิยมไหว้ไฉเซ็งเอี้ย หรือเทพเจ้าแห่งโชคลาภ จะมีการดูฤกษ์ยามที่ดี และการไหว้จะมีทิศของการไหว้ในแต่ละปีที่แตกต่างกัน เพราะไฉเซ็งเอี้ย จะลงมาในทิศที่ไม่เหมือนกันในแต่ละปี พอเช้าวันตรุษจีนยังมีไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษ

ของไหว้เจ้า

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องของที่ใช้ในการไหว้เจ้า ถ้าเป็นการไหว้วันสิ้นปีจะไหว้ปกติคือ มีของคาว ของหวาน แต่จะมีขนมไหว้พิเศษสำหรับเทศกาลนี้คือ ขนมเซ่งและขนมเทียน การใช้ขนมเซ่งและขนมเทียนจะดูเป็นหลักว่าเทศกาลไหนมีการไหว้ผีไม่มีญาติก็จะมีการไหว้ด้วยขนมเซ่งและขนมเทียน

การรวมตัวกันของทั้งญาติมิตรและคนในชุมชน เพื่อทำกิจกรรมบางอย่างเป็นประจำทุกปี ทำให้เกิดแบบแผนการปฏิบัติที่ต่อเนื่องกันมาจากรุ่นสู่รุ่น สืบเนื่องเรื่อยมากลายเป็นจารีตประเพณีของกลุ่มคน เช่นเดียวกับประเพณีตรุษจีนในเทศกาลวันตรุษจีน

วันตรุษแปลว่า วันเริ่ม หมายถึงวันเริ่มต้น การเริ่มต้น วันใหม่ เริ่มฤดูกาลใหม่ เริ่มปีใหม่ของคนจีนจะตรงกับวันที่ ๑ เดือน ๑ ตามปฏิทินจันทรคติของชาวจีน ความเป็นมาคือ ประเทศจีนเป็นประเทศเกษตรกรรม ทำไร่นา ปรากฏว่าปีหนึ่งแบ่งเป็น ๔ ฤดูกาล พอถึงช่วงฤดูหนาวประเทศจีนจะหนาวมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงฤดูหนาวหิมะตกหนัก ไม่สามารถทำอะไรทำนาได้ เป็นช่วงที่ชาวนาชาวไร่ได้พักเป็นระยะเวลายาวนานมาก พอถึงฤดูใบไม้ผลิ อากาศเริ่มอุ่นขึ้นเกษตรกรจะได้เริ่มทำนาทำไร่กัน จึงเป็นช่วงเวลาที่ต้องทำการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่ออำนวยให้ได้ผลผลิตจำนวนมาก โดยจัดเป็นพิธีการฉลองอย่างใหญ่โต เมื่อแรกเริ่มจากการเปลี่ยนจากฤดูหนาวเป็นฤดูใบไม้ผลิ

ผู้เขียนเห็นว่า การจัดพิธีฉลองนี้คงมาจากธรรมเนียมของการทำศึกสงครามที่มีการตีกลองเพื่อเรียกวัวและกำลังใจของทหารมีความว่า "แรกก่อกองเรียกวัวกล่า" เนื่องจากในฤดูหนาวมีหิมะตกปกคลุมมากมายยากแก่การเพาะปลูก และเมื่อฤดูใบไม้ผลิย่างกรายเข้ามา ชาวจีนจึงปลุกกำลังใจของตนเองขึ้นมาเพื่อจะเริ่มทำงาน

ความเป็นมาในธรรมเนียมตรุษจีนจากการศึกษาในประวัติศาสตร์เมื่อประมาณ ๓,๒๐๐ ปีก่อน ท่านเกียงไท่กง ผู้สำเร็จราชการ เป็นผู้คิดธรรมเนียมประเพณีต่างๆ รวมทั้งตรุษจีนด้วย และปัจจุบันเราสามารถเห็นตัวแทนของท่านจากภาพวาดหรือรูปปั้นชายชราแต่งตัวเหมือนนักพรตเต๋า หรือเป็นรูปปั้นตุ๊กตาจีน หรือรูปแกะสลักบนแผ่นไม้แผ่นหยก เป็นรูปชายชราตกปลาได้ตัวหนึ่ง ท่านเกียงไท่กิงคิดธรรมเนียมตรุษจีน โดยให้มีการไหว้เจ้าเมื่อจะเริ่มต้นฤดูใบไม้ผลิ

มีเกร็ดความรู้เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์เพื่อนำมาเซ่นไหว้ว่า ห้ามฆ่าสัตว์ตัวเมียมาเซ่นไหว้ เพราะช่วงฤดูหนาวเป็นช่วงที่สัตว์ผสมพันธุ์กัน การฆ่าสัตว์ตัวเมียอาจพลาดไปฆ่าตัวแม่ที่กำลังตั้งท้องอยู่



ของไหว้เจ้าทั้งการไหว้บรรพบุรุษและผีไม่มีญาติ นอกจากจะมีไหว้ของควา ๓ อย่าง เรียกว่า ซาแซ คือ ไหว้ด้วยสิ่งที่มีชีวิต ๓ อย่าง เป็นการไหว้ชุดเล็ก ได้แก่ ไหว้ด้วยหมูที่เรียกว่าบ๊ะเสะ คือ บริเวณเนื้อขาหลัง ไก่ทั้งตัว เบ็ดทั้งตัว และถ้าต้องการไหว้ชุดใหญ่ก็ใช้โหงวแซ คือ การไหว้ด้วยสิ่งที่มีชีวิต ๕ อย่าง โดยเพิ่มปลาทั้งตัว เนื้อวัวหรือเนื้อแพะ แล้วแต่ว่าท้องที่ใดนิยมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงประเภทใด นอกจากนี้ก็มีขนมไหว้และผลไม้ รวมทั้งข้าว ๘ อย่าง ๑๐ อย่าง บางบ้านจัดมาก บางบ้านจัดน้อย บางบ้านจัดพอเป็นพิธี แต่บางบ้านจะไม่ไหว้ผีไม่มีญาติในเทศกาลไหว้วันสิ้นปี

การไหว้โฉงเฮี้ยในช่วงวันตรุษจีนจะไหว้ด้วยขนมอี๊ โดยเชื่อว่าการไหว้ด้วยขนมอี๊จะช่วยอุทิศพรให้โชคดี และในช่วงเช้าของวันตรุษจีนจะมีการไหว้เจ้าที่ด้วย ส้ม ขนมอี๊ และขนมจันอับหรือขนมโหงวแซ็กทั้ง คือ ขนมหวาน ๕ อย่าง ประกอบด้วย ถั่วตัด งาตัด ข้าวพอง ถั่วเคลือบ และฟักเชื่อม และไหว้น้ำชาอีก ๕ ถ้วย จุดธูปไหว้ ๕ ดอก เพราะการไหว้เจ้าที่คือการไหว้ธาตุทั้ง ๕ ส่วนการไหว้บรรพบุรุษ ใช้ของไหว้ ๕ อย่างนี้เหมือนกัน เพียงแต่เพิ่มอาหารแห้งเข้ามาอีกที่หนึ่งเท่านั้น เชื่อกันว่าเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว

มีความเชื่อว่าผักต่างๆ ที่ใช้ไหว้มีความหมายที่เป็นสิริมงคลในตัวของมันและมีประโยชน์ในทางโภชนาการด้วย เม็ดบัว - มีความหมายถึง การมีลูกหลานที่เป็นชาย เกล็ด - มีความหมายถึง เงิน สลวยดำ - มีความหมายถึง ความร่ำรวย เต้าหู้หมักที่ทำจากถั่วแห้ง - มีความหมายแฝงว่า เต็มไป



ด้วยความร่ำรวย และความสุขเหลือกินเหลือใช้ มาจากลักษณะของการทำเต้าหู้ ผู้ทำเมื่อนำเอาถั่วมาเข้าเครื่องบดและไม่เสร็จแล้ว หลังจากนั้นก็นำมาทำน้ำเต้าหู้ นอกจากจะได้ น้ำเต้าหู้แล้วยังได้ฟองเต้าหู้ที่อยู่บริเวณผิวหน้าต่างๆ บนผิวน้ำเต้าหู้ เราสามารถนำมาตากแห้งแล้วนำมาปรุงเป็นอาหารได้อีก นอกจากนั้น ส่วนที่เหลือจะได้กากถั่วที่นำไปเลี้ยงสุกรได้อีกด้วย จึงนำเต้าหู้มาใช้ไหว้เพื่อใช้ความหมายแฝงนี้ว่าเมื่อนำมาไหว้แล้ว "เวลาจะทำอะไรก็มีแต่จะเพิ่มพูนแล้วยังมีเหลือกินเหลือใช้อีกด้วย" หน่อไม้ - คำของมันออกเสียงคล้ายคำอุทิศพรให้ทุกอย่างเต็มไปด้วยความสุข ความหมายของอาหารอื่นๆ เช่น ปลาทั้งตัว เพื่อเป็นตัวแทนแห่งการอยู่ร่วมกันและความอุดมสมบูรณ์ ไก่ สำหรับความเจริญก้าวหน้า ซึ่งไก่นั้นต้องยังมีหัวหางและเท้าอยู่ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ เส้นหมี่ก็ไม่ควรตัดเนื่องจากหมายถึงชีวิตที่ยืนยาว อาหารที่ถูกเตรียมในเทศกาลนี้ก็จะมีความหมายถึง ความอุดมสมบูรณ์และความร่ำรวยของบ้าน





ความหมายของอาหารหวานที่ใช้ไหว้เจ้า ได้แก่ ขนมแข่ง ที่ทำจากแป้งข้าวเหนียว มีความหมายว่า เป็นการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นทุกๆ ปี สมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากันด้วยความผาสุก เพราะความหวานของขนมแข่งแทนความสุข ความเหนียวแทนความสามัคคีของพี่น้องในครอบครัวที่มาอยู่กันอย่างกลมเกลียวและพร้อมหน้ากัน ขนมอี๋ เป็นขนมปั้นด้วยแป้งข้าวเจ้าก็มี ข้าวเหนียวก็มี เป็นรูปกลมมีสีแดง เดิมไม่มีไส้ ปัจจุบันมีการใส่ไส้งาหรือถั่วก็มี เวลาจะทานให้ราดน้ำเชื่อมลงไปด้วย ความกลมของขนมอี๋ มีความหมายเป็นมงคลในภาษาจีน เพราะวงกลมมีรูปร่างเหมือนดั่งหยดน้ำ เมื่อนำมาบรรจุลงในภาชนะชนิดใดก็ตามน้ำนั้นสามารถปรับตัวเองให้เป็นไปตามภาชนะที่บรรจุได้เสมอ คำว่ากลมจึงเป็นส่วนประกอบ ของคำว่ามีทุกอย่างพร้อมมูล และเข้าได้กับทุกสภาพ เป็นต้น

ธรรมเนียมการไหว้ส้ม ในเทศกาลตรุษจีน นิยมเป็นส้มสีทอง ส้มจะเป็นผลไม้ประจำเทศกาลตรุษจีน เพราะเป็นผลไม้ที่มีความหมายมงคล คนจีนเรียกว่า ไต้กิก แปลว่าโชคดี มหามงคล

นอกจากนี้ วันตรุษจีนจะเป็นช่วงเทศกาลซึ่งบางครั้งคนจีนจะเรียกว่าเป็นวันถือ ถือในที่นี้หมายถึง ถือที่จะพูดหรือทำแต่สิ่งที่ดี ๆ การพูดจะพูดแต่สิ่งที่เป็นมงคล เช่น การอวยพรในสิ่งที่ดี ๆ แก่กัน ไม่พูดจาหยาบคาย ไม่ทำงานเพราะกลัวพลาด และไม่ทำอะไรที่เกรงว่าจะทำให้ของไม่ดีติดมา เช่น ไม่กวาดบ้าน เพราะกลัวว่าจะกวาดเอาสิ่งดี ๆ ออกไป และกวาดเอาสิ่งที่ไม่ดีเข้ามา ถ้าเกิดพลาดทำงานซำมะอะเบื่องตลกแตก ชาวจีนก็มีวิธีแก้เคล็ด โดยรีบพูดว่า ชุ่ยผุ่ยหกกั๋ว แปลว่ากระเบื้องเปิดปากแล้วจะร่ำรวยกันใหญ่

พิธีการฉลองในวันตรุษจีน

เซตลิ่งโต เซตมังกร ระบายเองกะบู้

เมื่อใกล้ถึงวันตรุษจีน ก็จะมีชาวนครจักร์กลุ่มหนึ่งจัดการเซตลิ่งโต โดยไปขอเงินบริจาคจากพวกคหบดี และก็มีอีกกลุ่มหนึ่งจัดเครื่องดนตรี และเตรียมทำตัวลิ่งโตสำหรับวันงาน เมื่อเตรียมงานแล้วผู้จัดงานก็จะประกาศเส้นทางที่ขบวนลิ่งโตจะผ่านไป ชาวบ้านทราบ พอวันงานมาถึง หัวหน้าทีมจะนำเอาลิ่งโตไปแสดงความเคารพต่อคหบดี และมีกลองก็เริ่มตีกลอง จากนั้นก็เริ่มแสดงการเซตลิ่งโต เมื่อมีบ้านใดนำเอาของรางวัลไปแขวนไว้บนยอดไม้ ยิ่งสูงเท่าใด ผู้แสดงก็ต้องต่อตัวกันขึ้นไปเพื่อเอาของรางวัลนั้น การเซตลิ่งโตแบบนี้เรียกว่า "ไซกิมจิงไซ" แปลว่า ลิ่งโตของนำทรัพย์มาให้

หัวลิ่งโตที่เซตนี้มักทำด้วยแกนไม้ไผ่ปะด้วยกระดาษสี แล้วใช้ผ้าปักไหมทำเป็นตัวลิ่งโต มีการเซตอีกแบบหนึ่งที่นำดินเหนียวเรียกว่า ลิ่งโตกินประทัด เนื่องจาก การเซตชุดนี้ลิ่งโตต้องกินประทัดตลอดเวลา ดังนั้นหัวลิ่งโตจึงต้องทำด้วยวัสดุแบบใหม่คือใช้ดินเหนียวพอกลงบนแกนไม้ไผ่ แล้วติดด้วยกระดาษสา ผู้เซตลิ่งโตไม่ใส่เสื้อ ใส่แต่กางเกง ใส่รองเท้าฟางและพันน่องด้วยผ้า ๕ สี เมื่อผ่านบ้านใครเจ้าของบ้านก็จะโยนประทัดใส่ แล้วลิ่งโตก็ต้องอ้าปากรับ และผู้เซตก็จะไม่ถอยหนียอมรับความร้อนจากประทัดนั้น เมื่อทนไม่ไหวก็อาจจะมิผู้เซตอื่นเข้ามาเปลี่ยน บางครั้งเมื่อหัวลิ่งโตถูกประทัดมาก เกิดความร้อน ก็เอาน้ำไปพรมแล้วก็เซตต่ออีก ชาวจีนเชื่อว่า ยิ่งให้ลิ่งโตกินประทัดดังเท่าใดและมากเท่าใด การค้าที่บ้านก็ยิ่งรุ่งเรืองเท่านั้น ลิ่งโตของชาวจีนแต่จื๊วมักประดับด้วยผ้า ๕ สี มีสีล้วนสวยงาม มีคนเซตหัวลิ่งโต ๑ คน ทางลิ่งโต ๑ คน นอกจากนั้น ก็จะมีคนแต่งตัวเป็นตุ๊กตาหัวโต หน้าสีแดง ใส่เสื้อขลิบชายด้วยสีสวยงาม ตัวสั้น มือขวาถือลำไม้ไผ่ มือซ้ายถือพัดใบตาล



เซ็ดมังกร สัตว์ในเทพนิยาย ชาวจีนให้ความสำคัญต่อมังกรมาก เพราะมังกรเป็นเทพผู้กำหนดให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล สามารถให้ความอุดมสมบูรณ์ต่อพืชพันธุ์ธัญญาหาร ทั้งยังเป็นสัตว์สิริมงคลที่ชาวจีนนับถือมานาน จากความเชื่อว่างมังกรเป็นเทพแห่งลมและฝน จึงมีการใช้มังกรในพิธีแห่ขอฝนในฤดูใบไม้ผลิที่จะมาถึงอันเป็นฤดูแห่งการเพาะปลูกของชาวจีนและเป็นการเริ่มศักราชใหม่ มีการฉลองปีใหม่ในเทศกาลตรุษจีน ให้ปีใหม่มีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์ปราศจากเภทภัยใดๆ มารบกวน ความเชื่ออันยังมีอีกว่ามังกรเป็นเทพที่สามารถบันดาลให้หญิงมีบุตรได้ และสามารถรักษาโรคได้ด้วย ดังนั้น

การเซ็ดมังกรจึงใช้แสดงถึงความเคารพตัวเทพมังกร และขอให้สมปรารถนาในสิ่งที่บนบานด้วย หญิงแต่งงานแล้วแต่ไม่มีบุตรก็จะขอให้มังกรนั้นมาเดินรอบๆ ตัว แล้วมังกรทำตัวหดสั้นลงดูเหมือนตัวกิเลน เอาเด็กนั่งบนตัวมังกร พิธีนี้เรียกว่า กิเลนส่งบุตร

ความเชื่อเกี่ยวกับ กิเลน : สัตว์มหามงคล ในตำนานเทพนิยายจีน กิเลนมีอีกชื่อคือ "สี่ ปุก เชียง" แปลว่า สี่สิ่งไม่เหมือน กล่าวคือ มีหัวเป็นมังกร เกล็ดแบบงู มีหางเช่นเดียวกับม้า มีขาเหมือนกวาง มีความหมายถึง มีโชคลาภ ได้บุตรหลานที่ดีพร้อมด้วยความซาอุณฉลาด แกร่งกล้า นำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่วงศ์ตระกูล และเชื่อกันว่า กิเลน สามารถป้องกันอัคคีภัย และปัดเป่าสิ่งอัปมงคลได้ จึงเหมาะกับการนำไปประดับบ้าน เพื่อความเป็นสิริมงคลอย่างยิ่ง เป็นสัตว์สิริมงคลชนิดหนึ่งของจีน

อนึ่งการเซ็ดสิงโตและเซ็ดมังกรโดยเฉพาะในจังหวัดนครสวรรค์ เป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ ประเพณีดังกล่าวได้ถ่ายทอดมาจากประเทศจีนตอนใต้



ระบำเองกอพะนู้ หรือ การเต้นรำของเหล่าผู้กล้า เป็นศิลปะพื้นเมืองล้ำค่าของเมืองฉางหยาง หรือที่ชาวแต้จิ๋วเรียกว่าเตี้ยเอี้ย การเต้นรำนี้จะมีจังหวะดนตรีที่ดังกังวาน ร่าเริง แจ่มใส ชวนให้ผู้ได้รับฟังเกิดความรู้สึกคึกคัก กระปรี้กระเปร่า ไปด้วย เพื่อเรียกขวัญและกำลังใจของผู้คนทั้งหลายที่จะกระทำการใดๆ ในปีต่อไป

ระบำเองกอพะนู้ สามารถสืบสาวประวัติไปถึงสมัยราชวงศ์หมิง ประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ ปีที่แล้ว มีแหล่งที่มาหลายที่ บ้างว่าระบำนี้วิวัฒนาการมาจากพิธีเซ่นไหว้ขงจื้อ แต่ความคิดเห็นโดยทั่วไปแล้วเห็นว่า มีที่มาจากเรื่องราวในวรรณกรรมจินป๋อราณที่ชื่อ ซ้องกั๋ง ที่กล่าวถึงเรื่องราวในราชวงศ์ซ้องว่า "มีชายชาติวีร ๑๐๘ คน ที่ถูกบีบบังคับให้ขึ้นเขาเหลียงซาน แล้วต่อมากลุ่มคนเหล่านี้ได้ปลอมตัวเป็นผู้แสดงงิ้วมีการตีฆ้องตีกลองไปพลางและเคลื่อนขบวนรุดหน้าไปพลาง ทั้ง ๑๐๘ คน ได้ซ่อนอาวุธเอาไว้ด้วย แล้วค่อยๆ ลงจากเขา พวกเขาทั้งหมดมีเจตนารมณ์ร่วมกันคือ "ปล้นทรัพย์สินเงินทองของคนรวยไปแจกจ่ายให้คนจน" ภายหลังได้ค่อยๆ กลายเป็นรูปแบบการแสดงที่เรียกว่า ระบำเองกอพะนู้ ในปัจจุบันนั่นเอง

ขบวนของระบำเองกอพะนู้นั้นโดยทั่วไปแล้วจะจับกันเป็นคู่ๆ แต่ละขบวนจะไม่เกิน ๑๐๘ คน ธรรมดาแล้วจะมี ๔๐-๖๐ คน นอกจากนี้ ยังมีผู้ตีฆ้องและกลองที่บรรเลงดนตรีประมาณ ๑๐ กว่าคน ขบวนระบำเองกอพะนู้นั้นจัดตั้งขึ้นตามความสมัครใจของชาวบ้าน ไม่ว่าผู้เฒ่าผู้แก่ชายหญิงเด็กเล็กต่างก็สามารถร่วมการเต้นระบำเองกอพะนู้ได้ ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศให้สนุกครึกครื้นได้มากที่สุดทีเดียว เวลาเต้นระบำเองกอพะนู้ ผู้เต้นทุกคนจะใส่หน้ากากหรือวาดผิวหน้าของตนเองเป็นตัวละครชายชาติวีร ๑๐๘ คนบนเขาเหลียงซาน สวมชุดจิ้งจอกโบราณ สีสันสดใส มือถือไม้ตะบอง เดินหน้าเคลื่อนขบวนไปตามจังหวะของกลอง ท่าของระบำเองกอพะนู้ดูดีสง่างาม ท้าทาย ยามเสียงฆ้องเสียงกลองดังขึ้น ก็ให้รู้สึกเปี่ยมไปด้วยพลังอันยิ่งใหญ่มหาศาลจังหวะเร้าเร้าใจ

มีการพัฒนาและปรับปรุง ระบำเองกอพะนู้ ให้ดีขึ้น มีการพัฒนาเป็นหลายประเภท แบ่งเป็นจังหวะช้า จังหวะกลาง และจังหวะเร็ว ซึ่งต่างมีลักษณะพิเศษของตน จังหวะช้า มีท่าร่าเริง ช้าๆ เรียบๆ สร้างความรู้สึกเบิกบาน สวยงาม สามารถแสดงให้เห็นจิตใจส่วนลึกของตัวละครได้อย่างเต็มที่ จังหวะกลางมีท่ารำที่เด็ดเดี่ยวมีพลัง คล่องแคล่วปราดเปรียว แสดงออกถึง "พลัง" และ

"อานุภาพ" จังหวะเร็ว ก็มีท่าที่แสดงความยิ่งใหญ่เกรียงไกร และเร้าใจ ลักษณะของระบำเองกอพะนู้ได้หลอมรวมระบำวิทยายุทธ์ ขบวนการเดินทัพ และการแสดงงิ้วเข้าไว้ด้วยกัน



ขอขอบคุณ

คุณพิชัย วิเชียรชัยเจริญ
ได้อนุเคราะห์ภาพลงในบทความนี้

Chinese New Year

Chinese New Year is the festive time for Chinese people around the world. It's the time when families are united to celebrate. The celebration was traditionally highlighted with a religious ceremony given in honor of Heaven and Earth, the gods of the household and the family ancestors.

Chinese New Year starts with the New Moon on the first day of the new year according to Chinese Lunar Calendar.

อานนท์ ตรีงตรีชาติ

จบการศึกษาปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชื่นชอบและศึกษาวัฒนธรรมประเพณีจีน เคยเขียนบทความเกี่ยวกับสุภาชีตจินลงใน "ความรู้คือพระทีป"



ปกิณกะ: พลังงาน

การเดินทาง ที่ไม่ธรรมดา

ฉลองครบรอบ ๑๒๕ ปี เอ็กซ์อนโมบิล

แปลและเรียบเรียงโดย

วาสนา ประสิทธิ์อุตระกุล

จาก An extraordinary journey,
the Lamp

จอห์น ดี. ร็อกกีเฟลเลอร์ ซีเนียร์ ผู้ก่อตั้งหลักของแอสเตนดาร์ตออยล์ทรัสต์
ในช่วงปีทศวรรษที่ ๓๐ (ค.ศ. ๑๙๓๐-๑๙๓๙)



เมื่อ ๑๒๕ ปีที่แล้ว

จอห์น ดี. ร็อกกีเฟลเลอร์ ซีเนียร์ และเพื่อน ๆ ได้ร่วมกันก่อตั้ง แอสเตนดาร์ตออยล์ทรัสต์ และบริษัท แอสเตนดาร์ตออยล์แห่งนิวยอร์ก (โซโคนี) ในปี ค.ศ. ๑๘๘๒ ก่อนหน้านั้น ร็อกกีเฟลเลอร์และหุ้นส่วนได้ซื้อหุ้นส่วนใหญ่ในบริษัท แวกคัม ออยล์ ซึ่งมีฐานอยู่ที่เมืองนิวยอร์ก

เมื่อบริษัทต้องแยกจากกันในปี ค.ศ. ๑๙๑๑ ลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่ได้ถูกโอนไปอยู่กับบริษัท แอสเตนดาร์ต ออยล์ (นิวเจอร์ซีย์) ซึ่งได้พัฒนาเป็นเอ็กซ์ซอน ส่วนโซโคนีและแวกคัม กลายเป็นสองบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโดยอิสระและแยกจากกัน กระทั่งมารวมกันใหม่ในปี ค.ศ. ๑๙๓๑ ในนาม โซโคนี-แวกคัม คอร์ปอเรชั่น ซึ่งต่อมากลายเป็น โมบิล คอร์ปอเรชั่น ในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ เอ็กซ์ซอนและโมบิลได้กลับมารวมตัวกันใหม่และกลายเป็นบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจด้านปิโตรเลียมที่ใหญ่ที่สุดในโลก

แท่นขุดเจาะของ บริษัท น้ำมัน อาเรเบียน อเมริกัน (อแรมโก) ตั้งอยู่โดดเดี่ยวในทะเลทรายของซาอุดีอาระเบีย ในช่วงปลายทศวรรษที่ ๔๐ (ค.ศ. ๑๙๔๐-๑๙๔๙) ทั้งเจอร์ซีย์แอสเตนดาร์ต และโซโคนี เป็นหุ้นส่วนของอแรมโก



“

เอ็กซ์อนโมบิล

ฉลองปีประวัติศาสตร์นี้

ด้วยการประมวลภาพ

ประวัติศาสตร์ของ

ธุรกิจน้ำมันในยุคแรกๆ

”



โปสเตอร์โฆษณาปั๊มน้ำมันเครื่อง หนึ่งในผลิตภัณฑ์ยุคแรกๆ ของบริษัท แร็คคัม ออยล์ ในปี ค.ศ. ๑๘๗๐



เรือใบสี่เสาชื่อ "แอร์โรว์" เดินทางถึงเกาะฮ่องกง เรือลำนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกองเรือจำนวน ๒๐ ลำ ซึ่งบริษัทในเครือแอสตันดาร์ต ออยล์ ในสหราชอาณาจักร ชื่อ แองโกล-อเมริกัน ออยล์ จำกัด ใช้ขนส่งน้ำมันและน้ำมันก๊าดไปยังตะวันออกไกลในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๐

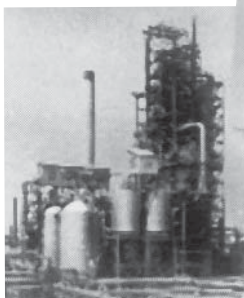


ลูกเรือฝึกงานบนดาดฟ้าเรือแอร์โรว์ ในปี ค.ศ. ๑๙๐๓

หนึ่งในแคมเปญโฆษณาอดนิยมในแวดวงอุตสาหกรรม คือโฆษณาชุด "จับเสือใส่ถัง พลังสูง" ของบริษัท ฮัมเบิล ออยล์ แอนด์ รีไฟน์นิ่ง โฆษณาชุดนี้ปรากฏในปี ค.ศ. ๑๙๖๕



หน่วยแตกโมเลกุล (Fluid Catalytic Cracking) หรือ หน่วยเพิ่มคุณภาพน้ำมันหน่วยที่ ๑ ในโรงกลั่น बादองรุจของเจอร์ซีแอสตันดาร์ต ในรัฐลุยเซียนา ในปี ค.ศ. ๑๙๔๒ ใช้เทคโนโลยีการเพิ่มคุณภาพ ที่ต่อมาใช้ในการกลั่นน้ำมันเบนซิน และน้ำมันเบนซินออกเทนสูงที่ใช้กับเครื่องบินในสงครามโลกครั้งที่ ๒



An extraordinary journey

ExxonMobil commemorates
125 years of company history.

One hundred twenty-five years ago

This year, John D. Rockefeller Sr. and his colleagues established the Standard Oil Trust. Prior to the trust's creation, Rockefeller and his partners had acquired a majority interest in the New York-based Vacuum Oil Company. When created in 1882, the trust also established the Standard Oil Company of New York (Socony). At the breakup of the Standard Oil organization in 1911, the bulk of its assets went to the Standard Oil Company (New Jersey), which evolved into Exxon. Socony and Vacuum became independent companies and operated separately until they merged in 1931 as Socony-Vacuum Corporation, later to become Mobil Corporation. In 1999 Exxon and Mobil were reunited to become the world's largest publicly held petroleum company.

สรุป ปริทรรศน์

เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่นฯ สนับสนุนโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ



คุณ เลียม เอ็ม. มัลลอน (ที่ ๕ จากซ้าย) ประธานบริษัท เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่น แอนด์ โพรดักชั่น โคราช อิงค์ มอบเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แก่นาย ไกรฤทธิ์ นิลคุหา (ที่ ๕ จากขวา) อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน เพื่อสนับสนุนโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พิธีมอบจัดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ที่ห้องประชุมกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรุงเทพฯ

บริษัท เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่นฯ ร่วมกับกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติและผู้ประกอบการด้านปิโตรเลียม จัดตั้ง “มูลนิธิกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติและผู้ประกอบการด้านปิโตรเลียม” เพื่อประสานงานการปลูกป่าในโครงการ

ดังกล่าว ร่วมกับหน่วยราชการด้านป่าไม้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีเป้าหมายจะดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่ ๔๒,๐๐๐ ไร่ที่อำเภอเวียงชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งคาดว่าจะเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่าในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง บริษัท เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่น แอนด์ โพรดักชั่น โคราช อิงค์ เป็นบริษัทในเครือเอ็กซอนโมบิลในประเทศไทย

เอสโซ่ มอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนศรีราชา

คุณปรุต จาติกวณิช (ที่ ๓ จากซ้าย) กรรมการและผู้จัดการโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มอบเงินจำนวน ๒๓๔,๙๐๐ บาท แก่นายประชา เดรัตน์ (ที่ ๓ จากขวา) ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เพื่อมอบเป็นทุนการศึกษาจำนวน ๑๙๑ ทุน แก่นักเรียนในเขตอำเภอศรีราชา ทุนการศึกษาดังกล่าว จัดสรรจากดอกผลของ “กองทุนการศึกษาโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่” และเงินบริจาคจากพนักงานเอสโซ่ฯ พิธีมอบจัดขึ้นพร้อมกับพิธีมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ห้องประชุมโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา จ.ชลบุรี

สำหรับในปีนี้มีการจัดสรรทุนการศึกษาออกเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน ๘๒ ทุน ทุนละ ๑,๐๐๐ บาท

มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๕๗ ทุน ทุนละ ๑,๒๐๐ บาท มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕๑ ทุน ทุนละ ๑,๕๐๐ บาท และระดับมหาวิทยาลัย จำนวน ๑ ทุน ทุนละ ๘,๐๐๐ บาท

กองทุนการศึกษาโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความประพฤติดี ตั้งใจเรียน ได้มีโอกาสทางการศึกษา ขณะนี้มีเงินทุนทั้งสิ้น ๒.๓ ล้านบาท ได้จัดสรรดอกผลที่เกิดจากเงินกองทุน รวมกับเงินบริจาคจากพนักงานเอสโซ่ มาเป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนเป็นปีที่ ๘ ต่อเนื่องกัน โดยมอบทุนไปแล้ว ๗๕๘ ทุน รวมเป็นเงิน ๙๒๑,๗๐๐ บาท



ทุนการศึกษา เอสโซ่สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี



คุณสรณ์ วรอินทร์ (ที่ ๒ จากขวา) ที่ปรึกษาด้านพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และนายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล (ที่ ๓ จากขวา) กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ร่วมเป็นประธานในพิธีมอบทุนการศึกษาจากโครงการกองทุนการศึกษาเอสโซ่สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี แก่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีผลการเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และกำลังศึกษาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการพลังงานปิโตรเลียมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั่วประเทศ จำนวน ๘๐ ทุน เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา พิธีมอบจัดขึ้นที่ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรุงเทพฯ

บริษัท เอสโซ่ฯ ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อการพัฒนาบุคลากรและประเทศชาติ จึงได้ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาได้โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จัดตั้งกองทุนการศึกษาเอสโซ่สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนการศึกษาของนิสิตนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในสาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยมีเงินเริ่มต้นกองทุน ๑ ล้านบาท บริษัทได้บริจาคเพิ่มเติมอยู่เสมอและนำดอกผลมาจัดสรรเป็นทุนการศึกษาทุกปี นับตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปีนี้มีผู้ที่ได้รับทุนดังกล่าวไปแล้วกว่า ๑,๒๐๐ ทุน คิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๘ ล้านบาท

ที่โรงกลั่นน้ำมัน
เอสโซ่ศรีราชา
พลังงานที่เราประหยัด
เทียบเท่ากับ

นำรถประมาณ
10,000 คันต่อปี



ออกจาก
ท้องถนน

ในปี 2542 โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา นำระบบการพัฒนาประสิทธิภาพการให้พลังงาน (Global Energy Management System หรือ GEMS) ซึ่งได้รับโดยเอ็กซอนโมบิล โดยการรวบรวมสุดยอดเทคโนโลยีการประหยัดพลังงานจากฐานข้อมูล การจัดการพลังงานของโรงกลั่นในเครือเอ็กซอนโมบิลทั่วโลก มาใช้กำหนดแผนงานปรับปรุงประสิทธิภาพการให้พลังงานในโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ เรายังมีหน่วยผลิตไฟฟ้าพลังงานความร้อนร่วม ด้วยเทคโนโลยีกังหันก๊าซ โดยใช้ก๊าซธรรมชาติและก๊าซพลอดก้าม:ดันที่ได้จากการบวนการกลั่น เป็นเชื้อเพลิง ทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และนำความร้อนส่วนที่เหลือ ไปผลิตไอน้ำ เพื่อใช้ในกระบวนการกลั่นต่อไป ปัจจุบัน โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา สามารถลดการให้พลังงานได้โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2 ต่อปี ซึ่งเทียบเท่ากับ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของรถยนต์ประมาณ 10,000 คันต่อปี



เครื่องหมายการค้าของเอ็กซอนโมบิล

Mobil

ExxonMobil

มุ่งมั่น สร้างสรรค์พลังงานโลก™

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔ ตู๊ ป.ณ. ๑๘๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐
ความรู้คือประทีป เป็นวารสารราย ๓ เดือน จัดพิมพ์และเผยแพร่เป็นกิตินันทนาการโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๒
ความเห็นหรือข้อเสนอนะใดๆ ที่ปรากฏในวารสารนี้ ย่อมเป็นของผู้ประพันธ์เอง บริษัท เอสโซ่ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป
ออกแบบ บริษัท เวิร์ด อีฟ ครีเอทีฟ กรุ๊ป จำกัด โทร. ๐-๒๙๘๙-๓๕๐๐-๑ พิมพ์ที่ บริษัท เพอร์เฟกต์ พรินท์ แอนด์ แอดเวอร์ไทซิง จำกัด โทร. ๐-๒๔๓๓-๘๘๒๒